CLASICII LITERATURII UNIVERSALE

LOPE DE VEGA

COMEDII

B u c u r e ş t i — 1 9 6 2

EDITURA

P E N T R U L I T E R A T U R A U N I V E R S A L A

MOFTURILE BELISEI

(LOS MELINDRES DE BELISA)

COMEDIE ÎN TREI ACTE

Traducere de TEODOR BALŞ

PERSOANELE

TIBERIO, cumnatul Lisardei, unchiul Beli
LISARDA, văduvă bogată.
ELISO, nobil.
FABIO, slujitorul său.
Un portărel.
Un grefier.
BELISA, fiica Lisardei.
CELIA, iubita lui Felisardo.
PRUDENCIO, tatăl Celiei.
FELISARDO, nobil.
CARRILLO, lacheul lui don Juan.
DON JUAN, fiul Lisardei.
FLORA, slujitoarea Belisei.
Patru slujitori.

ACTUL ÎNTÎI

SCENA I
O sală în casa Lisardei. Tiberio şi Lisarda.
TIBERIO
Sfîrşi cu doliul, aşadar ?

LISARDA
Trecu un an de cînd muri
Tătîne-său.

TIBERIO
Deci, n-am greşi
Spunînd că mulţumirea chiar
E fructul jalei care-a fost.

LISARDA
La mine însă nu-i la fel
Cînd am pierdut un soţ ca el.

TIBERIO
O, ce-ntristare fără rost !

LISARDA
Cum fără rost ? Drept nu e, oare,
Plecarea lui să fie plînsă
De inima în care-i strînsă
Iubirea recunoscătoare ?
Tu nu ştii că stau pildă vie
Chiar păsările, da, chiar ele ;
Căci văduvitei turturele
I-e cîntul plîns şi duioşie,
Pereche nu-şi mai cată-n lume ;
Şi-odată văduvă rămasă,
Pe ramuri verzi nu se mai lasă !

TIBERIO
Atunci pe ce se-aşază, spune ?

LISARDA
Pe ram uscat, sau mărăcine.

TIBERIO
Îndoliatele femei
Păstrează vechiul obicei,
Al turturicii, foarte bine !
Dar Domnul să mă pedepsească
De e salonul pentru ele
Ca spinul bietei turturele...
Cochetăria li-e firească
Şi neastîmpărul sprinţar.

LISARDA
Nu-mi este gîndu-ţi potrivit!
Alt soţ nicicînd n-am jinduit, Tiberio.

TIBERIO
Ai dreptul, doar
Eşti tînără, şi moşteneşti,
Precum se ştie, o avere
Că şase ginerei te-ar cere
De-ar şti că nu te-mpotriveşti.

LISARDA
Cu doi copii ?

TIBERIO
Oricîţi ar fi!

LISARDA
Ce rău în inimă-mi citeşti!

TIBERIO
Dorinţa ţi-o tăgăduieşti ?

LISARDA
N-ascund nimic. O sută mii
De galbeni soţul mi-a lăsat
Murind, dar şi cei doi copii,
Pe care vreau a-i rîndui
La casa lor, ne'ntîrziat.
Mă voi retrage-apoi la ţară
C-un scutier şi-o sclavă doar.

TIBERIO
E bine cum gîndeşti tu, dar
De ce n-ai grijă, bunăoară,
De măritişul fiicei tale
Belisa, cînd se îmbulzesc
Atîţia tineri ce-o peţesc
Iar don Juan şi el e mare.

LISARDA
O pot eu, oare, mărita
Şi unde să-i găsesc iubit
Atîta de desăvîrşit
Şi virtuos cum cere ea ?

TIBERIO
Astfel de vise nu-i dau pace ?

LISARDA
Sînt unele femei ciudate
Ce-mbătrînesc nemăritate ;
Nimic şi nimeni nu le place
Iar anii lor se trec ades
În mofturi fără rost încît e
Uşor s-ajungă-a fi urîte.
Şi-n zăbovirea la ales
Se duc frumoşii ani şi ei,
Şi-ncep iubirea s-o cerşească.

TIBERIO
Belisa să se-asemuiască,
Şi ea, cu astfel de femei ?

LISARDA
Crezi că mai e vreo creatură
Atît de rea şi-obositoare ?
Crezi că e om să-i placă, oare ?
Averea ei peste măsură
Şi frumuseţea-i răpitoare
Făcu din strada noastră-o bursă
A celor ce-au căzut în cursă:
Un portughez întors, se pare,
Din Indii, un bătrîn bogat,
Un genovez şi un ostaş,
Un filfizon şi un slujbaş,
Şi ultimul, un literat ;
Belisei nimeni nu-i pe plac,
La toţi cusururi le găseşte!

TIBERIO
Nepoata mea păcătuieşte ;
Mă ierte, dar nu pot să tac :
E chipeşă şi e isteaţă,
Dar n-are dreptul la trufie.

LISARDA
Arată-i cîtă nebunie
E în purtarea ei semeaţă.
Azi e cuminte şi voioasă ;
Aşteaptă vizite. Un sfat
E bun acum.

TIBERIO
M-a supărat
Şi-am să-i aleg, de-i năzuroasă,
Chiar eu bărbatul ce-o să-l ia.

LISARDA
Azi patru peţitori bat drumul ;
Nu ştiu de i-o plăcea vre-unul.

TIBERIO
Toţi patru o peţesc pe ea ?

LISARDA
E banul straşnică-mboldire.

TIBERIO
Să plece-atunci la mănăstire !
Intră Belisa şi Flora, slujitoarea ei.

SCENA A II-A
Aceiaşi, Belisa, Flora.
FLORA
Doar jaluzelele, sau cine
Te-mpiedică să vezi mai bine,
De spui de călăreţ că nu e
Un cavaler adevărat,
Întocmai cum ţi l-ai visat ?

BELISA
Ah, Flora, ochii-or să-mi răpuie
Aceste jaluzele grele.

FLORA
Se poate ?

BELISA
Ochii mi-i rănii
Cu-aceste șipci.

FLORA
Copilării!

BELISA

Cînd m-am apropiat de ele
Să văd mai bine, m-au izbit
În ochi. Atunci m-am mîniat
Şi le-am plătit imediat.

FLORA
Cum, în ce chip ?

BELISA
Cu un cuţit
Le-am ciopîrţit să-mi sting mînia.

FLORA
Ce fel de-a spune-ncîntător !
Ucis-ai aşadar un stor,
Sau poate însăşi gelozia...

BELISA
Făcui o gaură prin care
Să văd, şi fără să mă vadă,
Mulţimea forfotind pe stradă.
Dar pedepsită-am fost mai tare
Fiindcă-n loc de cavaler
Văzut-am...

FLORA
Ce?

BELISA
Un vînzător
De undelemn.

FLORA
De după stor ?

BELISA
Ţi-am spus că da ! Cînd eu la el
Abia privii mi-am şi pătat
Rochia.

FLORA
Ei, cum aşa,
Cînd ai stat după perdea ?

BELISA

Crezi că nu-i adevărat ?
Uită-te !

FLORA
Şi ce-o să văd,
Că străinul de pe drum
Te-a pătat pe rochie ?

BELISA
Da !
Altă rochie dă-mi acum ;
Pe asta vinde-o.

FLORA
Da-i curată...

BELISA
Proasto, nu ţi-am spus chiar eu
Că nu rabd să fiu mereu
De oricine înfruntată ?
Doamne, groaznică-ntîmplare !

FLORA
Ce-i ?

BELISA
Ia-mi pulsul, iute, mor !
Fruntea-mi arde-ngrozitor.
Şi ce febră, ce dogoare !

FLORA
Din cuvîntul tău, nicicînd
Nu mai ies ; credinţa mea
Vei robi-o cum vei vrea.
În genunchi te rog plîngînd
Să mă ierţi.

BELISA
Parc-a pierit
Fierbinţeala.

FLORA
N-a rămas
Chiar de loc ?

BELISA
Un pic, dar las',
C-o să scadă, negreşit.

FLORA
Mama ta şi unchiul, iată-i !

BELISA
Pe-amîndoi vrei să-i primesc

FLORA
Amîndoi doar te iubesc.

BELISA
Lucrul dă-mi, să nu mă vadă
Lenevind.

FLORA
Dantela vrei ?

BELISA
Nu, că prea-i plictisitoare
Şi-ntre ace-i unul care
Mîinile mi le-a rănit.
Rănile-s atît de grele
Şi atît m-au chinuit
Flora,-ncît m-am juruit
Nici să nu aud de ele.

FLORA
Dar perniţa n-a-nţepat
Am să ţi-o aduc aici.

BELISA
Flora, iar mă contrazici ?
Adu-mi pînză de-nfăşat
Să-mi culc mîna-n ea.
Aştept.

LISARDA
Ca să-i vorbeşti cred că-n zadar

TIBERIO
E fără rost o încercare ?
Nepoată !

BELISA
Domnule !

TIBERIO
E drept
Că fără văl eşti mai frumoasă.

BELISA
Şi, ca oricînd, mai doritoare
De-a-ţi fi pe plac.

TIBERIO
Pe cît se pare
Te pregăteşti să fii mireasă.

LISARDA
Ei, Flora, scaune !

FLORA
Stăpînă,
Iată faşa !

BELISA
Sînt prea groase
Vălurile de mătase !
Scoate-mi faşa de pe mînă
Că mi-e rău.

FLORA
Aduc îndată
Scaunele.

BELISA
Presupun
C-o să-mi faci morală-acum.

TIBERIO
Dacă vrei s-asculţi, tu, fată,
Ia o pernă.

FLORA
Am plecat
S-o aduc.
Flora iese.

TIBERIO
Sînt tatăl tău.

BELISA
M-a durut stomacul rău
Cînd pe perna verde-am stat;
Vezi să n-o aduci încoace.

TIBERIO
Verdele te indispune ?

BELISA
Nu pot suferi anume
Iarba de pe ea ; nu-mi place.
Flora se întoarce cu o pernă.

FLORA
Am adus şi perna, iată.

TIBERIO
Tu, Lisarda, stai deoparte ;
Lîngă mine, tu, nepoată.

BELISA
Mă apucă-un rău de moarte
Între ciucuri coloraţi.

TIBERIO
Pricina o pot afla ?

BELISA
Parcă mă pîndesc din ea
Patru doctori blestemaţi.

TIBERIO
Ce veşti despre măritiş ?

BELISA
Nici un peţitor nu-mi place.

TIBERIO
Ce au, spune, de nu-ţi plac ?

BELISA

Doar cusururi.

TIBERIO
Şi ce fel ?

BELISA
Literatul este chel.

TIBERIO
Ei, şi ce dacă e chel ?

BELISA
Cînd am să devin femeie,
Plină doar de gînduri sfinte,
De-o să vreau să-mi chinui trupul
Ca pe-al sufletului duşman,
Am să pun în pat la mine,
Noaptea, hîrca unui mort ;
Tot atît mi-ar fi plăcerea
De-ar fi hîrcă sau om chel.

LISARDA
Chel, dar e bogat.

BELISA
Am vrut
Să nu scap prilejul, însă
Cum nu are moţ în frunte
Soarta nu mi-a mai surîs.

LISARDA
Dar de ce-ai respins pe-acel
Comandant de regiment ?

BELISA
Oare nu-i nimic cînd are
Doar un ochi ?

LISARDA
Şi ce-ţi păsa
Cînd de-argint cellalt era ?

BELISA
Am să-ţi spun îndată.

LISARDA
Spune !

BELISA
Omul ăsta de-mi jura
„Ţin la tine ca la ochii
Mei din cap" — şi de costa
Cel de-argint două parale,
Tot atît ar fi făcut
Dragostea şi viaţa mea.
Şi-apoi cum putea să-mi spună
„Ochii mei" ?!!...

LISARDA
Taci !

BELISA
De-aş fi spus
„Ochiul meu", n-ar fi-nsemnat
Că-l îndepărtez ?

TIBERIO
Ce glumă !

LISARDA
Ce-ai de zis de portughez ?

BELEA
Că ar trebui să-şi pună
Peste umeri o tîrsînă[1].

LISARDA
Nu-nţeleg ce vrei să spui.

BELISA
Barba-i deasă şi ţepoasă
Pe obrazul meu ar pune
Şi pe gură o tîrsînă,
Iar pe limbă un căluş.

LISARDA
Dar bogatul cavaler
Coborît din Mancha-ncoace ?

---

1 Tîrsînă : ţesătură aspră de păr de capră, purtată, înainte vreme, de asceţi sau de călugări, direct pe piele.

BELISA
Ăla cu picioare mari ?

LISARDA
Şi-ăsta-i un cusur de moarte ?

BELISA
Ba nu, mamă, dimpotrivă ;
Însă mă gîndeam : de-mi trage
La necaz, doar un picior,
El sub lespede mă-ngroapă.
Şi avea şi unghii negre
Şi nu vreau în casa mea
Să am corb cu-astfel de gheare.

LISARDA
Şi nici cel din Franţa poate
Nu le-avea curate ? Spune !

BELISA
N-am vrut, el, *madame* să-mi zică,
Nici eu *monsieur* să-l chem.

LISARDA
Spune-mi ce cusur avea
Don Luis, ştii, acel tînăr
Cavaler, purtînd şopîrla
Lui Santiago[2] prinsă-n piept ?

BELISA
Mamă, taci, că mă-nspăimînţi !
Nu se spune că femeia
Îşi îmbrăţişează soţul ?
Cu şopîrla, niciodată
Nu l-aş fi îmbrăţişat !

TIBERIO
Aşa-i spune crucii-acelei
Smălţuite, dar, nepoată,
Nu-i şopîrla, ci e spadă.

BELISA
Ca să mor de frică-ajunge

---

2 Semn distinctiv al cavalerilor Ordinului Santiago.

Doar asemănarea,
Doamne !

TIBERIO
Vrei să leşini iar ? Nepoată,
Nici un tînăr de nu-ţi place
Frumuseţea tot se stinge
Ca la flori, şi vine-o vreme —
Dacă-ai aşteptat prea mult
Cînd te vei căi amarnic.

LISARDA
Bate ?

FLORA
Da.

LISARDA
Vezi cine-i, du-te !
Intră un portărel şi un grefier.

SCENA A III-A
Aceiaşi, portărelul, grefierul.
PORTĂRELUL
Intrăm ades fără-nvoire.

TIBERIO
Justiţia-i binevenită.

PORTĂRELUL
Trecu şi termenul de plată ;
De vrei, Lisarda, pe Eliso
Îl execut cum scrie legea.

TIBERIO
Dar asta-nseamnă judecată.

LISARDA
Alt mijloc n-am să-mi recîştig
Cei două mii de galbeni daţi.

TIBERIO
De-ajuns uită de datorie
Tratîndu-te ca pe-o femeie.

LISARDA
Trecu un an de cînd muri
Bărbatul meu şi nu dă semn
Să-mi reîntoarcă datoria —
Iar de-am tăcut a fost doar pentru
Prietenia din trecut
Şi pentru cea care îl leagă,
Acum, de fiul meu, Juan.

TIBERIO
Luaţi-i ce-a lăsat în gaj.

PORTĂRELUL
Ne ducem ; casa lui e-aproape.
Portărelul şi grefierul ies.

SCENA A IV-A
Tiberio, Lisarda, Belisa, Flora.
TIBERIO
Aş vrea să plec şi eu acum.

LISARDA
Dar, iată,-a leşinat Belisa.

TIBERIO
Ce are ?

BELISA
Mi-am închipuit
Văzîndu-i băţul că ar vrea
Să-mi scoată ochii.

TIBERIO
Ochii, nu,
Dar poate scoate-o datorie.

FLORA
Mai mult de patru peţitori
Aşteaptă.

LISARDA
Unde?

FLORA
În salon.

LISARDA
Îi ştii ?

FLORA
Fabricio...

BELISA
Îl cunosc
Pe ăsta.

LISARDA
Şi de ce nu-ţi place
Acest Fabricio ?

BELISA
În păr
Şi-n barbă are muşte albe,
Şi cînd atîtea muşte ai
Înseamnă că s-a dus şi vara.

FLORA
E medic celălalt.

BELISA
Ce straşnic !
C-un medic de-aş trăi în casă
Aş crede veşnic că-s bolnavă.
Simt frigurile cum mă-ncearcă .
Şi tremur, vai ! O, Doamne, sfin
Vreau să fiu dusă de îndată în pat.

TIBERIO
De nu mi-ar fi nepoată
Aş pălmui-o.

LISARDA
Eu n-o iau
În seamă mai de multă vreme ;
Fetiţo, hai la liturghie,
Iar peţitorii amînaţi-i.

TIBERIO
Şi unde ai de gînd să mergi ?

LISARDA
La San Jeronimo mă duc.

BELISA
O, mamă, nu !

LISARDA
Din ce pricină ?

BELISA
Fiindcă are la picioare
Un leu, şi, cînd îl văd, mă sperii,
Căci, mamă, într-o zi, ştiu bine
Că leul va veni spre mine.

LISARDA
Atunci să nu înhame caii;
Plecăm pe jos la San Miguel.

BELISA
Şi nu-i păcat dacă-osteneala
Sporeşte-n suflete povara ?

TIBERIO
Eu nu mai viu să te mai văd.

FLORA
Aşteaptă, doamnă, peţitorii.

BELISA
O, Doamne sfinte, mă-nfioară !
Dă-mi, Flora, un pahar cu apă !

SCENA A V-A
O *sală în casa lui Eliso. Intră Eliso şi Fabio, slujitorul său.*
FABIO
De-o iei de nevastă ţi-e viaţa salvată,
Fiindcă-i bogată, de rang şi nurlie.

ELISO
Dar are Belisa meteahna ciudată
Nimic să nu-i placă ; şi zilnic se ştie
La curte o nouă poveste-ncurcată

A doamnei acesteia obositoare.
Purtarea-i ciudată e hrana bîrfelii
Cum mana e prînzul sortit ostenelii.
E drept că poveştile-s mult prea umflate ;
Păstrînd obiceiul, ades, fiecare
Îi pune-ntîmplării piper cit socoate.
Bărbaţii — s-a spus — o-ngrozesc şi, se pare,
Nici omul de spirit, nici prostul n-au parte
De graţia ei ; de-i înalt e prea mare,
De-i scund, dimpotrivă.

FABIO
Are-un gust, ce să spun !

ELISO
Avu unu-un semn pe obraz ?
N-a fost bun !Că-i roşu fu alt cavaler refuzat.

FABIO
Aici îi dau dreptul.

ELISO
De ce ?

FABIO
Întrucît
Prea multe se spun despre părul roşcat.

ELISO
De-un alt peţitor spilcuit, lustruit
Ca faţa oglinzii, a spus răspicat :
„Nu dorm cu netotul acesta urît;
La masă de-l văd am să-l cred farfurie !”

FABIO
Belisa să-şi ia-n Alcorcon, dac-o vrea,
Logodnic ; acolo-i lut bun de-olărie.

ELISO
Aşa-i Eva asta ce ia-n zeflemea
Pe-orice cavaler, cît de chipeş să fie.
Intră Felisardo cu sabia scoasă din teacă.

SCENA A VI-A
Aceiaşi, Felisardo.
FELISARDO
Acasă-i Eliso ?

ELISO
Felisardo !

FELISARDO
Eu, da !
Vin' iute,-am ucis...

ELISO
Ce spui ?

FELISARDO
În duel
Pe-un biet navarez ; pare-a fi cavaler.
Cînd Celia cu-Aura-n zori au plecat
Spre Prado[3] pe jos, la plimbare,
Acel cavaler după doamne s-a luat
Cu pasul lui ţanţoş ; chiar pe-nsoţitoare
Această-ndrăzneală le-a-nfuriat.
De ciudă turbam ; îl oprii cu-o-ntrebare.
Răspunse cu spada ; eu la fel — şi apoi
L-am pus la pămînt fără mult tărăboi
Cînd doamnele-au rupt-o la fugă-am venit
Cu Celia-ncoace...

ELISO
Ea unde-i ?

FELISARDO
Afară.

ELISO
Hai, cheam-o !

FELISARDO
Celia !
Intră Cetia.

SCENA A VII-A
Aceiaşi, *Celia.*

---

3 *Prado :* celebru loc de plimbare în Madrid.

CELIA
Prieten iubit !

FELISARDO
Vei fi-n siguranţă aici.

CELIA
Tu pleci iară ?

FELISARDO
Eu plec ia surghiun.

CELIA
Nu stau nici o seară
Departe de tine cînd eşti fugărit,
De nu e pericol, rămîi în oraş ;
De este, pe mine cui vrei să mă laşi ?

ELISO
Nu-i bine să umbli pe străzi, dragul meu.
(Către Fabio.)
Tu trage zăvorul.

FABIO
Mă duc să încui.
Fabio iese.

ELISO
Veţi sta deci ascunşi.
Mai tîrziu nu e greu
Să afli-o scăpare.

CELIA
Aşa e, rămîi !
Găsi-vom scăparea, de-o da Dumnezeu.
Să nu sufle-o vorbă-ntre timp, nimănui,
Cei doi cavaleri ce veneau după noi...

ELISO
De-s oameni de-onoare-au să tacă-amîndoi.
Fabio se întoarce.

FABIO
Cumplită-ntîmplare !

ELISO
Ce e ?

FABIO
N-apucai
Aproape să trag pîn' la capăt zăvorul,
Cînd oamenii legii venind îi văzui.
Strigară la mine, dar nu le-am răspuns ;
Închis-am, şi-n goană-am venit să vă spui.

FELISARDO
Ce facem ?

ELISO
Aici nici o tainiţă nu-i,
Nici uşă, nici geam ca să poţi să dispari.

FABIO
La mine-n odaie-ar fi loc potrivit.

ELISO
Cînd vin pentr-un caz de omor nu rămîne
Ungher să nu fie de ei cercetat.
Acum, mai ales, că-i făcurăm s-aştepte.

CELIA
Vai mie !

ELISO
O, doamnă, ţineţi-vă firea !

FELISARDO
Şi, totuşi, se poate găsi o scăpare.

ELISO
Doi sclavi ara avut în serviciu la mine :
Grăjdarul meu Pedro, creştin şi pe Zara,
O sclavă din sud, de prin partea Granadei.
Plecară la ţară-amîndoi ; v-ati putea
În sclavi travesti. Aşadar, Felisardo,
Tu du-te la grajd şi, pe fringhia-ntinsă
Găsi-vei veşmintele lui cele bune ;
Îmbraca-te-n Pedro. Apoi, dumneata
Vei lua, doamna mea, din bucătărie
Veşmintele Zarei, schimbîndu-te-n ele.

Tu-n mînă ţesala ţinînd, dumneata
Spălînd farfuriile, cine-ar putea
Ghici cine sînteţi ?

FELISARDO
Alerg.

CELIA
Eu la fel.
Felisardo şi Celia ies.

SCENA A VIII-A
Eliso, Fabio.
FABIO
Ne sparseră uşa.

ELISO
Mi-e teamă de graba
Cu care vin oamenii legii să prindă
Pe *cel* vinovat. Te coboară şi spune
Că-n camera mea-n socoteli cufundat
Eram, cercetîndu-mi hîrtiile, şi
De nimeni n-au fost auziţi pînă-acum.
Încearcă de-i ţine de vorbă un timp
Să poată să-şi schimbe veşmintele, ei

FABIO
Alerg, numai totul să iasă cu bine,
Pe oamenii legii să-i ducem cum vrem.

ELISO
Dar dacă şi-aşa i-ar putea recunoaşte
Fabio iese.

SCENA A IX-A
Eliso, singur.
ELISO
Amor tiran, al cărui fir tematic
Doar cărţile istorice-l arată;
Ştiinţă-ascunsă-n limba figurată
A sfinxului din Teba, enigmatic.

Ferice dar de-acel ce niciodată
In logica ta nu-i indemînatic.
Cei tari in teorie,-! problematic

Să se descurce-n practică vreodată.

De vreme ce iubirea e măsura
Ce-i face pe-nţelepţi şi barbari una
Cum marea, focul, gerul şi căldura,

Voi fi Ulise rătăcind pe valuri ;
Sirenele-or cînta-n zadar, nici una
Nu m-o atrage-n tragice finaluri.
Intră portărelul, grefierul şi Fabio.

SCENA A X-A
Eliso, portărelul, grefierul, Fabio.
PORTĂRELUL
Cu oameni ca noi, *senoria*
Desigur că s-ar fi putut Purta mai atent.

ELISO
N-am ştiut,
Altfel îmi făceam datoria.
Dar încă lucram adîncit
In lungi socoteli foarte grele ;
Şi-apoi, nu-s portar casei mele !

PORTĂRELUL
Trei ceasuri s-aştepţi pironit
În faţa zăvoarelor trase
Şi cînd servitoru-a venit
Să fie ţîfnos şi-adormit...

ELISO
Sînt sigur c-atunci se sculase ;
Dar lenea, pe-acest ticălos,
Nu-l scuză de-atenţia care-i
Dator s-o arate. Eu, oare,
Cu ce vă pot fi de folos ?

PORTĂRELUL
Aşa zic şi eu ; ba, pot spune
Că ăsta-i un ton potrivit
Purtării de-aici, din Madrid.
S-a luat hotărîrea de-a pune —
Ştiaţi ? — un sechestru-n favoarea

Lisardei.

ELISO
Da, ştiu foarte bine ;
Deci nu vrea-mpăcare cu mine
Deşi i-am propus împăcarea.

PORTĂRELUL
Trecu şi scadenţa,-aşadar,
În numele legii vom pune
Sechestru pe ce se cuvine.

ELISO
La ce m-aş opune-n zadar ?
E dreptul Lisardei să ia.

GREFIERUL
Noi însă-aşteptăm să ne daţi
Încuviinţarea.

ELISO
Intraţi; Chiar Fabio vă va preda
Covoarele şi-argintăria,
Iar dacă-ndeajuns nu vor fi
Şi altele-n plus veţi primi
Atît cît să-mi sting datoria.

GREFIERUL
Perfect! Deci să-ncepem.
Portărelul şi grefierul ies, împreună cu Fabio.

SCENA A XI -A
Eliso, singur.
ELISO
Da, da... Chiar eu eram cel urmărit,
Nu el, cum credeam ; în sfîrşit
E, poate, mai bine aşa,
Fiindcă această poveste
Eram hotărît s-o sfîrşesc
Cu banii ce-aştept să-i primesc
La finele lunii aceste.
Ce bine-ar fi fost de gîndeam
Aşa, încă-atunci, la-nceput.

Belisei de i-aş fi cerut
Încuviinţarea, eram
Azi soţul acestei femei.
Dar tot ea mereu m-a făcut
Să fiu mai puţin hotărît
Prin chiar ciudăţenia ei.
Dar ia să dau fuga, măcar
Să-mi văd şi de trebile mele.
Căci timp pe Belisa s-o cer e
Mai mult decît trebuie chiar ;
Ba încă, destul îmi rămîne
Să pot provoca o schimbare
Ca dînsa să-mi fie datoare.
Că-i foarte bogată se spune ;
Dar oare de-avere-ţi mai pasă
Cînd viaţa întreagă vei fi
Sortit să înduri zi de zi
Nevastă aşa năzuroasă ?
Eliso pleacă.

SCENA A XII-A
O ***sală în casa Lisardei.***
Intră Lisarda, Belisa şi Flora.
LISARDA.
O cadra e omul acel' ;
Mă-ntreb cum nu poate să-ţi placă ?

BELISA
De-ţi place, mărită-te, dacă
E chipeş, cu unul ca el ;
Ei. nu m-aş putea mulţumi.

LISARDA
De ce nu ?

BELISA
Pe cînd povestea,
Deodată-am văzut că avea
O mînă postişă...

LISARDA
Ei şi ?

BELISA
Vai, doamnă, acel ce visează
Al dragostei mele îndemn
Să aibă o mînă de lemn ?
Să nu spună-ntr-o zi cu emfază
De luptele de-odinioară
Cu sabia lui ucigaşă
Şi mîna ascunsă-n cămaşă
Desprinsă-am s-o văd cum îi zboară?

LISARDA
Belisa, sînt prea ostenită
De-atîtea capricii. Cui semeni.
Cînd eu, niciodată-ntre semeni
N-am fost cit eşti tu de sucită ?

BELISA
Cînd spun adevărul, cinstit,
De ce de capricii m-acuzi ?

LISARDA
Putea-vei, atunci să-mi răspunz
Ce-avea cavalerul venit
La noi, din Toledo ?

BELISA
O, da,
Şi cred că dreptate-o să-mi daţi

LISARDA
Ascult.

BELISA
Avea ochi bulbucaţi,
Priviri rătăcite avea ;
Şi dacă se uită astfel
Cînd e-ndrăgostit, cum ar fi
Cînd prea-furios m-ar privi ? !
Ce bine ! Scăpai şi de el !
Privindu-1, tot timpu-mi păruse
Că-i riga don Pedro cel crud
Din Santo Domingo.

LISARDA
S-aud

Ce-avea următorul.

BELISA
Isuse !

LISARDA
Să nu te aprinzi !

BELISA
Ăla-avea
O buză ascunsă-n mustaţă,
Era ca un cîine la faţă,
Iar supa, ca prin jaluzea
Părea c-o strecoară în gură.
Din lapte mai lesne-ar sorbi…

LISARDA
Dar ce te-ar putea mulţumi ?

FLORA
Bărbatul ajuns murătură.
Intră portărelul şi grefierul.

SCENA A XIII-A
Aceleaşi, portărelul, grefierul.
PORTĂRELUL
Desigur.

LISARDA
Dar cum ?

PORTĂRELUL
Se-nvoi
Uşor. Amanetele vii
Ceru să le-aduc personal.
Cu forţa le-am tras după noi…

LISARDA
Ce-ai spus ?
Gajuri vii ?

PORTĂRELUL
De cînd sînt,

Alţi sclavi n-am văzut pe pământ
Frumoşi cum sînt ăştia-amîndoi !

LISARDA
Ce veste plăcută mi-ai dat!

PORTĂRELUL
E unul dintr-înşii femeie.

LISARDA
Femeie, în lanţuri, sub cheie ?

PORTĂRELUL
În lanţuri nici unul n-a stat,
Da-i punem oricînd vă-nvoiţi.
Ei, Pedro şi Zara, intraţi !

LISARDA
Ce-i drept, sînt aşa minunaţi !
Intră Felisardo şi Celia în haine de sclavi.

SCENA A XIV-A
Aceiaşi, Felisardo, Celia.
PORTĂRELUL
I-am luat bănuind c-o să fiţi
De-atenţia mea încîntată.

LISARDA
Aşa-s de frumoşi, că i-aş da
Oricît pentru ei ; dumneata
Primeşti — dacă-i vinde — răsplată.

PORTĂRELUL
E greu, totuşi, cred c-o să-l fac
Să-i dea pîn' la urmă, ba, poate —
Mai ştii ?— bucuros să se-arate
Că doamnei îi face pe plac.

LISARDA
Nu-i mult pentru ei oricît cere.

PORTĂRELUL
Mă duc să-l conving ; iar pe tine
Te apere cerul.

LISARDA
Cu bine,
Şi-ntoarce-te-aici cu plăcere.

PORTĂRELUL
Nu cred să mai ceară-napoi
Ce-i luarăm.

LISARDA
Nici eu.
portărelul
Am plecat.
Portărelul şi grefierul ies.

SCENA A XV-A
Aceiaşi.
FELISARDO
(aparte)
Ce stranie cale-a luat
Durerea ce-a dat peste noi —
Şi, totuşi, spre binele meu.
Veşmîntul şi casa în care
Mă aflu mi-or sta-n apărare ;
Deci lor, pe de-a-ntregul, si eu
Mă dărui să treacă o dată
Primejdia. Ce întimplare.
Ca asta, văzutu-s-a, oare,
În cărţile soartei, vreodată ?
Văzutu-s-a, oare,-n robie
Un om ce era în Madrid
Mai nobil ca nobilul Cid,
Mai liber ca vîntul, să fie
Luat amanet împreună
Cu Celia, prinşi ca-ntr-o plasă,
Deodată, pe nepusă masă,
Să n-aibă putinţa să spună
Nici *da* şi nici *nu,* nimănui ?
Stau încă aici şi nu ştiu
Nici cum şi nici cît de tîrziu
Sfîrşi-va povestea ce-o spui.

CELIA
(aparte)
Destin duşmănos şi hain,
M-aş plînge pe drept de veşmînt

De n-ar fi să-mi pierd prea curînd
Răbdarea ce-o cer pentru chin.
Dar nu mă pot plînge chiar eu
Cînd ceea ce mi s-a-ntîmplat
Doar unei minciuni a urmat,
Nu unei greşeli. Şi ce rău
Din asta-ar putea să se-arate ?
Opt zile sînt încă datoare
Să par — ca să scap — servitoare.

BELISA
(către Lisarda)
Desigur, cu el, ai dreptate,
Te poţi învoi.

LISARDA
Dacă-o fi
Îi dau cît nu speră să ia,
Aşa că el tot mi-i va da
Chiar dacă acum s-ar codi.
(Către Felisardo.)
Hei, sclavule !

FELISARDO
Doamnă !

LISARDA
Să speri !

FELISARDO
De-această speranţă mi-e teamă.

LISARDA
Zi numele !

FELISARDO
Pedro mă cheamă.

LISARDA
Creştin ?

FELISARDO
Cu-nvoire din cer,
Deşi nenorocu-a voit
Să fiu sclavul vostru supus.

LISARDA
Te plîngi că aici te-au adus ?

FELISARDO
O, nu ! (M-aş simţi oropsit
De-aş face acum închisoare
Chiar pentru ce nu-ţi sînt dator.)

LISARDA
Madrilen ?

FELISARDO
Din Granada-s, deşi
Aici m-a născut, mi se pare,
O sclavă ce poate-ar fi fost
Regină, doar dacă-i zîmbea
Norocul. Dar maică-mea, da,
De prin Alpujarra a fost.
De-acolo a luat-o-n robie
Juan de Austria [4];-astfel
Mi-e tată un pur cavaler
Din Spania.

LISARDA
Ce tragedie !
Şi ce întîmplare ciudată !
(Către Celia.)
Tu ?

CELIA
Zara, aşa mă numesc ;
Sînt chiar din Oran şi doresc
Nespus ca să fiu botezată,
Şi fi-voi, la fostul stăpîn
De-o fi să mă-ntorc într-o
Urnă.

BELISA
Te poţi şi aici creştina.
Femeile sînt şi rămîn
Nespus de frumoase-n
Oran.

---

4 *Juan de Austria :* general spaniol (1547—1578), bastard al lui Carol al V-lea. În 1569-1570 *don* Juan de Austria a înăbuşit în sînge o răscoală a maurilor din Alpujarra (sau Alpujarras), regiune pitorească din partea meridională a Sierrei Nevada.

LISARDA
Ea — este.Tu, Flora, i-arată
Serviciul. Pe tine te-aşteaptă
Un tînăr.

BELISA
Pierd vremea în van...
Lisarda şi Belisa ies.

SCENA A XVI-A
Flora, Felisardo, Celia.
FLORA
Ei, Zara, tu vino cu mine !
Tu, Pedro, vei trebălui
La grajd.

FELISARDO
Mai sînt sclavi pe aci ?

FLORA
Nu sînt.

FELISARDO
Nu pretind mai puţine
Corvezi ; întreb ca să ştiu.

FLORA
E doar un lacheu ; domnişorul
Îl ţine la cai, vizitiu.

FELISARDO
Senora deci are şi-un fiu ?

FLORA
Desigur.

FELISARDO
Şi este plecat De-acasă ?

FLORA
E încă în pat,
Căci el, don Juan, face curte
Doar noaptea — şi nopţile-s scurte...
Amiaza în pat îl găseşte...

În casă la noi de-ai să stai
Stăpîn chiar pe el o să-l ai.
Se poartă,-ai să vezi, îngereşte,
Cu mine-ai s-o duci şi mai bine,
Căci felul în care vorbeşti
Şi chipu-ţi dau drept să-ndrăzneşti
Să ceri şi mai mult de la mine...
Cămara pe mînă mi-au dat ;
Bei vin ? Vrei slănină ? Răspunde !

FELISARDO
Aş vrea — ca de fel sînt de unde
Am spus, dacă nu am uitat
De foame.

FLORA
Ce masă-am să-ţi pun !

CELIA
Cînd soarta astfel te îmbie
Credinţa e-a ta datorie.

FELISARDO
Ascultă-mă !

CELIA
Ce-am de-ascultat ?

FELISARDO
Orice aş putea îndura,
Nu însă ne'ncrederea ta !
Felisardo, Celia şi Flora ies. Intră don Juan,
într-un halat de casă,pe care tocmai şi-l încheie,
şi Carrillo, lacheul său.

SCENA A XVII-A
Don *Juan, Carrillo.*
DON JUAN
E calu-nşeuat ?

CARRILLO
Înşeuat,
Deşi este ora de masă.

DON JUAN

La slujbă nu mergem ?

CARRILLO
Ba da.

DON JUAN
Venii amărît ieri acasă !

CARRILLO
Pe bună dreptate-amărît.

DON JUAN
Cînd ea-mi cere bani simt că mor.

CARRILLO
Cunosc multe leacuri de-amor ;
Spun unii că cel mai uşor
E lipsa persoanei iubite,
Ce-aduce, cu timpul, uitarea.
Dar alţii propun vînătoarea
Drept leac, lecturi prelungite.
Procese ori jocuri plăcute
Şi tot ce alungă departe
Năluca iubirii, în moarte.
Vrea unul prin vrăji neştiute
Să scape ; în altă iubire
Un altul se-aruncă-n neştire..
Chiar Pliniu[5] spunea undeva
Că-i bine pe cel ce iubeşte
Să-l laşi unde-n chinuri sfîrşeşte
Catîrca — să urle ca ea.
Prin asta el vrea să arate
Că eşti animal cînd iubeşti —
Dar uită de sfaturi fireşti :
Cum poţi animalului scoate
Din inimă boala cea grea ?
Există un leac minunat
În contra iubirii : cînd cere
Parale iubita.

DON JUAN
De unde-ai aflat
De Pliniu ; ce-i el de părere ?

---

5 *Pliniu :* Pliniu cel Bătrîn (mort în anul *79,* cu prilejul faimoasei erupţii a Vezuviului) ; naturalist roman, autor al unei vestite *Istorii naturale.*

CARRILLO
De cînd să traducă-ncercară
Din lipsă de geniu, destui,
Nevolnicii înşişi aflară
Ce ştiu înţelepţii ; deci nu-i,
Oare, drept să-i cinstim deopotrivă ?
Mai am pe Lucan[6], în afară
De el, pe Horaţiu[7] .

DON JUAN
Măcar îl ştii ?

CARRILLO
Nu găsiţi că-i uşoară
O carte în grai popular ?
Chiar gloaba-a ajuns latinistă
Că-n iesle îmi ţin biblioteca.

DON JUAN
Savanţi pe Horaţiu se-ntrec ca
Să-l ştie, iar dînsul închis stă
În grajd. Te-a citit un lacheu,
Divine Horaţiu.

CARRILLO
Da, eu ! Latina zadarnic o ştiţi,
Căci cei ce vă văd purtînd spadă
Nu vor — orice-ar fi — să vă creadă
C-atît de corect o vorbiţi...

DON JUAN
Ştiinţa şi geniul stau doar
În diploma lor şi-n tichie ?

CARRILLO
Cei simpli nu văd aşa clar ;
Porţi spadă — miroase a prostie ;
Tichie de ai — eşti savant.

DON JUAN

---

6 *Lucan :* Lucanus (39—65), poet latin născut în Cordoba, nepotul lui Seneca. Autor al *Farsaliei.*

7 *Horaţiu* : Quintius Horatius Flaccus (65—8 î.e.n.), unul dintre marii poeţi latini, autor al unor ode, epode, *satire* şi a unei *Arte poetice,* vestită în antichitate. Carrillo face o aluzie ironică la marele număr de traduceri proaste din latineşte, care invadaseră, în vremea aceea, literatura spaniolă.

Ce silogism amuzant!

CARRILLO
Poporul de mult l-a-nsuşit.

DON JUAN
Tradiţie revoltătoare !
Cu sabia a devenit
Şi Lipsia, nemuritoare.
Şi cine a fost proslăvit
Mai mult ca Inigo, cel care
Cu opera-atît ne-a cinstit!
Si mii de exemple aş da
Să poată pricepe oricine
O, glorie, cit eşti de grea !

CARRILLO
Spălaţi-vă-acum !
Nu-i devreme.

DON JUAN
Pe Flora s-o cheme.

CARRILLO
Prea-bine.
Carrillo iese.

SCENA A XVIII-A
Don Juan, singur.
DON JUAN
Ştiinţa-i cunoaşterea lumii ai parte
De ea prin talent şi strădanii, băiete.
De-ar ii să se-ascundă în măşti ori bonete
Catîrii-ar ajunge-n ştiinţă departe...

Cu sabia Cezar[8] slujit-a pe Marte[9] ,
Dar opera lui a trecut peste Lete[10] —
Căci cine-l opreşte, oricît de şiret e,
Pe Hercule[11] , slabii să-i zvîrle deoparte ?

---

8 *Cezar :* Iulius Cezar (100—44 S.e.n.), celebru general roman.

9 *Marte :* în mitologie, numele roman al zeului războiului.

10 *Lete :* în mitologia greacă, fluviul din apa căruia cine bea dobîndea uitarea.

11 *Hercule :* unul dintre cei mai vestiţi eroi mitologici greci.

Văzui cu sombrero[12] *un Cicero*[13] *şi*
Pe-un biet Xenoion[14] *înarmat; cavalerul,*
Voi, litere sfinte,- puteţi preamări.

Tu. care le dămui pe toate-n privire,
Pe-Apolo cu pana, pe Mai le cu-oţelul,
Încearcă să-i iaci să trăiască-n unire!
intră Celia, purtînd un lighean şi un ulcior;
Flora are în mînă un prosop.

SCENA A XIX-A
Don Juan, Celia, Flora.
CELIA
Ligheanul şi apa.

FLORA
Şi iată
Prosopul.

DON JUAN
Dar, Flora, îmi pare
Că n-am mai văzut-o pe fată.
Ce vremi! Dumneata, servitoare !?

FLORA
Aveţi, o, desigur, dreptate
Fiindcă e sclavă.

DON JUAN
Cum, ea E sclavă ?
Dar, Flora, se poate ?

FLORA
Mai ieri pe Eliso-l servea.
N-o ştiţi ?

DON JUAN
N-o zării niciodată.

FLORA
În gaj fu adusă aci,

---

12 *Sombrero* : în limba spaniolă — *pălărie.*

13 *Cicero :* Marcus Tullius Cicero (106—43 î.e.n.), unul dintre cei mai mari oratori şi filozofi romani.

14 *Xenoion :* ilustru istoric, filozof şi general atenian (?430—352 î.e.n.).

Căci plata n-a fost onorată.

DON JUAN
Cu ea ne putem socoti
Cinstiţi cu o supramăsură
Şi numai aşa s-ar scuza
Forţarea scadenţei.
Făptură Frumoasă !

CELIA
Pierdută ! Aşa
Ar fi mai corect, cum eram
Atunci cînd aici am venit.

DON JUAN
Ce straşnic ne-a despăgubit !
Îmi torni binişor ?

FLORA
Don Juan
De sclavă eşti chiar încîntat ?

DON JUAN
Fiinţă mai fermecătoare
Ca ea ai văzut ? Mă cinsteşte
Şi toarnă-mi puţină licoare,
Ca focul ce-n suflet îmi creşte
Să-l stîmpăr. Ce ochi !

CELIA
Ei ar fi
Izvoare cînd apa-ar lipsi.

DON JUAN
Ce mîini ar fi demne de ei?
Doar sufletul de l-ar clăti
Izvoarele lor cristaline.
Dă-mi, Flora, ştergarul, dar poate
El şterge ce e de neşters
Cînd sclava aceasta-ar cinsti
Pe doamnele cele mai bine ?
Ia vezi ce-i cu gulerul meu !

CELIA
Îndată.

Celia iese.

DON JUAN
Te du de-i arată !

FLORA
Mă duc.

DON JUAN
Nu te-ntoarce.

FLORA
Prea-bine.
Flora iese.

SCENA A XX-A
Don *Juan, singur.*
DON JUAN
E straşnic s-o vezi, să-i vorbeşti!
Eliso la el o ţinea
Ascunsă de uşi şi fereşti,
Doar pentru a lui desfătare
În taină, sărmana de ea.
Desigur că e supărat.
Şi, dacă din întîmplare
Iubeşte, atunci, ce păcat,
Va fi suferinţa-i mai mare.
Celia intră cu un guler plisat, aşezat într-o cutie.

SCENA A XXI-A
Don *Juan, Celia.*
CELIA
Poftiţi, v-aduc gulerul.

DON JUAN
Doamnă,
Învinsu-i aici, lîngă el.
Putea-veţi, cînd ruga-mi vă-ndeamnă,
La gît să mi-l prindeţi inel ?
Deşi ar putea să mă ţie,
Şi firul de păr în robie.

CELIA
Glumiţi ? Aranjaţi-vi-l singur.
Don Juan îşi pune gulerul.

DON JUAN
Nu-i fier acest guler, desigur,
Dar simt cum mă-nlănţui în el —
Şi în legătura prea strînsă
E parcă-o tărie de-oţel.

CELIA
Şi eu ce credeam că e pînză !

DON JUAN
O, nu, vă-nşelaţi !

CELIA
Cînd aceste
Verigi ce vă ţin în strînsoare
Sînt biete cordoane, vă este
Uşor să scăpaţi de-nchisoare !

DON JUAN
Închisoarea voinţei e doar
Nălucirea. încerc în zadar ;
Nu pot să mi-l leg. Nu ai vrea
Să-ncerci să m-ajuţi dumneata ?
Înlănţuie-mi, făr' să roşeşti,
Mai strîns libertatea mea care
Îţi stă în genunchi, la picioare.
Hai, strînge ! De ce nu-ndrăzneşti ?!

CELIA
Fiind obligată, voi face
întocmai ce-mi cereţi acum,
Căci sclava s-asculte-i datoare ;
Şi ca să vedeţi de vă place
Aşa cum încerc să vi-l pun
V-aduc şi oglinda îndată.

DON JUAN
Nu-mi trebuie ; nu voi afla
Oglindă aşa cum se-arată
Obrazul acesta în care
Văd cele mai pure cristale.

Frumoşii tăi ochi de mi-ar da
Oglinda privirilor clare,
Atunci m-aş putea lăuda
Că mi-am oglindit chipu-n soare.
Fă nodul.

CELIA
E bine ?

DON JUAN
Am vrut
Chiar stelele tale să-mi spună
De-i bine sau nu ce-ai făcut.
Intră Felisardo.

SCENA A XXII-A
Aceiaşi, Felisardo.
FELISARDO
(aparte, nevăzut de cei doi)
Ce straşnic le stă împreună !
O, cum aş tăia, de-aş putea :
Acum şi aici i-aş ciunti,
Cu spada, să-i pot despărţi!

DON JUAN
Dar cine-i ?

FELISARDO
Eu, domnule.

DON JUAN
Da?Şi cine eşti ?
Spune !

FELISARDO
Eu sînt
Un sclav hărăzit de noroc
Să fiu sluga voastră , aflînd
Ce merite-aveţi, n-aş putea
Nicicînd să-mi doresc altceva !
Am fost la Eliso ; azi sînt
Aici , însă drept de-am vorbi
Eu nu m-aş putea socoti
Al vostru, cum nu-s nici al lui...
Pot spune : „Sînt sclav, dar al cui?

Aici ca zălog am venit
Dar însăşi aceea ce ţine
Un loc de zălog -ca şi mine
Se pare că v-a-nzălogit.
Eliso la sclavă ţinea,
Iar dînsa la piept vi se-apleacă
Şi nu-i bine-aproape să stea
De inima voastră — iar dacă
Aţi binevoi a-ntreba :
,,De ce ?" — ce n-aş răspunde n-aş ști...

DON JUAN
Arăţi, pentr-un sclav, minunat,
Şi pari după zel că ai fi
Stăpînului tău devotat.

FELISARDO
(către Celia)
Văd, Zara-nceputul că-i bun ;
Îţi faci din dureri bucurii.

CELIA
Mă cerţi ?

FELISARDO
De ce nu ? Mă supun
Stăpînului ce-mi porunci
Astfel — şi am dreptul, căci eu
Fac voia „stăpînului meu".

DON JUAN
Tu, sclavule,-o cerţi fără rost,
De-acum să te porţi ca şi cum

Ea definitiv mi-ar fi fost
Vîndută ; doar eu sînt stăpîn.

FELISARDO
Şi mie ?

DON JUAN
Tot eu.

FELISARDO
N-ar putea,

Vai, domnule, primul stăpîn
,,Să spună că lui îi rămîn ?"
Iar Zarei mai bine i-ar sta
La bucătărie.

CELIA
Şi ţie,
De-asemeni, în grajd, lîngă cai.

FELISARDO
(către Celia)
Eu doar pentru tine intrai
Grăjdar.

CELIA
Dar eu nu pentru tine
Spăl vase — şi fără răsplată
Măcar, de la Flora ?
Ruşine Să-ţi fie, făptură ingrată !

DON JUAN
Dar cum Dumnezeu vă puteţi
Certa aşa rău cînd sînteţi
Modele de lealitate
Şi mare nobleţe-amîndoi ?
Slujiţi-mă deci fără ceartă ?
Aş vrea foarte mult să se-arate
Blîndeţea-mpăcării-ntre voi.

FELISARDO
Cînd Zara va spune-adevărul,
Eu faţă de ea am să ştiu
La fel să mă port.

DON JUAN
Eu mă duc
La slujbă ; e foarte tîrziu.
Don Juan iese.

SCENA A. XXIII-A
Felisardo, Celia.
FELISARDO
Ce iute te schimbi.

CELIA
Juri că eşti
Cum vrei să arăţi, supărat ?

FELISARDO
Doar n-oi fi de piatră ! Gîndeşti
Că-s tare cum e diamantul ?
Sînt fiară, sau om ? Spune-mi, sînt
Hidalgo, sau cel mai de rînd
Muritor ? Pe tine, pe care
O mie de leghe-aş fi vrut
De alţii să mi te separe,
Te văd — şi n-aş fi crezut! —
Atît de aproape, încît
O panglică ar fi-ntrecut
Distanţa-ntre voi, făcînd funde
La gîtul altuia, aici ?
Vrei laţul la gît să-mi scurtezi ?
Frumoasa mea Celia, nici
încredere-n mările-afunde,
Dar nici în femeie să crezi.
Tu, care aici ai venit
Să fii cea din urmă dovadă-a
Iubirii, în rolul sortit
Nemuririi, tu, să fii pradă
în braţele...

CELIA
Ce braţe, spune !

FELISARDO
Dă-mi voie să tac cel puţin.

CELIA
Mai crezi nimerit să faci glume
Pe seama acestui destin
Atît de cumplit ? Vezi mai bine
Ce-ajunsem : în propria ţară
Eşti sclav şi eu sclavă ca tine.
Dar şi mai cumplită ocară
Mi-aduci, acum cinstea temîndu-mi
Ne'ncrederea ta-i nebunie,
Tu însuţi cinstea rănindu-mi.
Din pricina ta, dragul meu,

Sînt sclavă ; a ta gelozie
M-aduse aici — şi tot eu
Port vina ? Nu sînt servitoare ?
Intrai, deci, cu cealaltă sclavă,
S-aduc apă celuia care
I-aş da mai curînd doar otravă ;
Bărbat e şi-i tînăr — mi-a spus
Cuvinte măgulitoare.
Nu praf de puşcă e, oare,
Bărbatul cel tînăr, pe cînd
Femeia-i scînteie în vînt ?
Să-i pun, el poruncă mi-a dat,
Un guler, şi eu i l-am pus,
A vrut să-l înnod, m-am supus ;
M-a luat drept oglindă şi-am stat.

FELISARDO
Şi încă te miri că-s aşa ?

CELIA
Cum nu ? După ce ai intrat,
Oglinda îndată s-a spart
Şi chipul ei pal de cristal S-a stins.

FELISARDO
Recunoaşte mai bine
Tu, Celia, că de-obicei
Femeia-i oglindă, şi-orcine —
În lipsa stăpînului ei —
De ea e la fel linguşit.

CELIA
Mai lasă-ndoiala nedreaptă,
Deoparte ; ţi-o cer ochii mei.
De ce te-ndoieşti ?

FELISARDO
Mi se pare
Că, Celia, nu te gîndeşti
Cît este de grav s-oglindeşti
În ochi chip străin. Astea sînt
Abateri ce pot provoca
O rană adîncă. Dar cum
O clipă n-avem de pierdut,
Răspunde-mi, o, Celia mea,

Mai bine ce facem acum,
Cînd vezi cît de rău m-a bătut
Teribila soartă ? Ce zici ?
Nu vrei să fugim într-un loc
De nimeni ştiut, spre-a putea
Scăpa de acest nenoroc ?
Nu vrei să te scot de aici ?

CELIA
O, Doamne, te poţi îndoi ?
Dar dacă fugim undeva,
Preabunul Eliso-ar putea
Să sufere-această urmare.
Ca sclavi, despre noi se va zice
Că-n casele lui primitoare
Ne-ascundem, şi el ni-i complice.
Cît încă furtună va fi
Mai bine-i să stăm tot aci ;
Eu nu ştiu vreo ascunzătoare
Mai bună ca-n casa aceasta.
De plec, atunci rudele mele
Mă vor căuta, şi abia
Voi pune piciorul în stradă,
În hainele mele-mbrăcată,
Că m-ar recunoaşte pe dată.
Tu ştii că eu n-am bucurie
Mai mare decît să rămîn
Doar unde-ţi sînt sclavă eu ţie,
Tu — inimii mele stăpîn.

FELISARDO
Deci, doamnă, aşa să rămînă.
Ai casei pun masa ; hai, du-te
La bucătărie mai iute,
Să nu fim văzuţi împreună.

CELIA
Ascunse-n şervet îţi voi pune,
Cînd nimeni nu bagă de seamă,
Bucatele cele mai bune ;
Dar nu, căci de Flora, mi-e teamă,
Că ea tot aşa a făcut,
Şi cred în a sa reuşită,..

FELISARDO

Nicicînd, draga mea, n-am crezut
Că poţi fi chiar nesăbuită.

CELIA
Iubirea mă face aşa.

FELISARDO
Se-ncrede acel ce iubeşte.

CELIA
În ce vrei să cred ? Porunceşte !

FELISARDO
în faptul că eu te iubesc
Şi nenorocirile-mi cresc
Curajul, o, Celia mea.

Sfîrşitul actului întîi.

ACTUL AL DOILEA

SCENA I
O *sală în casa Lisardei.*
Intră Belisa şi Flora.
FLORA
Ah, cine-o s-aducă vreodată
Sfîrşitul tristeţii amare ?

BELISA
N-a fost bucuria mea, oare,
În lacrimi şi chin preschimbată ?
Capriciu,-ngîmfarea, azi nu mă
Subjugă ; cu ele-am sfîrşit,
Dar cerul m-a pedepsit
Şi oamenii-acum se răzbună.
Ai milă de mine,-aş putea
Să mă omor într-o zi.

FLORA

Alungă aceste prostii
Din minte !

BELISA
Prietena mea,
Prea triste sînt clipele care
Mă chinuie ; cum să trăiesc
Cînd trebuie să-mi tăinuiesc
Durerea şi adînca-ntristare ?
Am luat hotărîrea ; nu-s laşă,
Vreau vieţii capăt să-i pun !
Mai pot să trăiesc ? La ce bun ?

FLORA
Tu, propria ta ucigaşă ?

BELISA
Da, sînt hotărîtă şi am
Motive temeinice. Poate
Că toţi-o să-mi deie dreptate
Aflînd ce cumplit sufeream.
Da, trebuie-ndată să mor.
La mine pe piept vei găsi
Biletul, şi-atunci ai să ştii
Ce taină-am ascuns tuturor.
Căci taina-nainte-o voi scrie,
La fel ca acei condamnaţi,
Hîrtia pe piept s-o aflaţi
Cînd moartea va fi ca să vie.
O, inimă grea de-ntristare,
Pumnalul de mi te-o străpunge,
Obrajii, în baia de sînge,
Vor fi ofiliţi de paloare ;
Frînghia de-aleg voi fi slută :
În laţ stai cu limba umflată
Şi gura de spasme-i strîmbată.
Ce moarte e, oare, plăcută ?
Otrava, cît ştiu, înnegreşte
Doar vîna tăiată, ea doară
Aduce o moarte uşoară :
Nici nu ştii cînd viaţa sfîrşeşte.
Aşa aş muri bucuroasă
Cum însuşi Seneca[15] - *a* murit ;
Şi intri-n obştescul sfîrşit,

15 Seneca-filozof roman preceptorul lui Neron din ordinul caruia s-a sinucis deschizîndu-și venele

Curată, la fel de frumoasă.
Hai, cheamă bărbierul îndată !
Că vreau să-mi ia sînge, să-i spui ;
Voi rupe bandajele lui
Şi moartea-o să vie înceată...
Fugi, Flora, şi-adu-un bărbier.

FLORA
Ce spui ?
Ori ţi-e mintea pustie ?

BELISA
Vreau moartea !

FLORA
O, Doamne, vai mie !

BELISA
De-ntîrzii, mă spînzur, sau cer
Cărbune aprins, cum o dată
Făcu însăşi Porcia[16] ...

FLORA
Dacă
Credinţa, iubirea ce-ţi port
Şi faptul că eu m-am născut
Aici îmi dau dreptul, socot,
Să aflu ce chin te apasă,
Atunci ochii-mi trişti nu te lasă
Să taci ! Deci vorbeşte !

BELISA
Nu pot.

FLORA
Vieţile noastre, atunci,
De-o moarte să fie curmate.

BELISA
De-mi juri că-mpreună în moarte
Intra-vom, îţi spun cît de-adînci
Şi mari sînt durerile.

FLORA

16 *Porcia :* fiica lui Caton din Utica, soţia lui Brutus. La auzul morţii soţului ei, s-a sinucis înghiţind un cărbune aprins *(42* î.e.n.)

Jur!

BELISA
Pricina, de-asculţi, vei Vedea
Ce-amar e amarul din ea,
Ce chinuri cumplite îndur.
Eu, Flora,-n Madrid m-am născut
Aşa cum precum bine o ştii,
În casă-aducînd bucurii
Părinţilor mei ce-au avut
Avere să poată-ncerca,
În dragostea lor părintească
Ferită de griji să mă crească.
De-atunci mă puteau mărita,
Căci Indiile-Orientale
în casă-aduceau numai spor
Cu ploaia comorilor lor,
Umplînd — mari izvoare de jale —
Sipetele tatălui meu
Cu perle şi reci diamante,
Cu aur rîvnit de galante
Şi-argint să tot cheltui mereu.
Părinţii mei dragi, într-atît
Ţinură la mine, încît
Zvîrliră mulţi bani nebuneşte
Pe orice găteală-aş fi vrut.
Şi drept e că nici *don* Juan,
Student cît a fost n-a zvîrlit
Pe cărţi, pe lachei şi pe paji,
Cît eu risipii fără rost
Pe-oglinzi, pe mănuşi şi arome.
Dar, vezi, nebunia de-atunci
Atît m-a făcut de-ncrezută
Că n-au reuşit pînă-acum
Un soţ să-mi aleagă, sărmanii.
Vreo treizeci de mii de ducaţi
Îmi vor reveni numai mie
Din marile lor bogăţii.
Deci nu calităţile mele
Acum îi atrag pe bărbaţi
Să vină la noi, ca apoi
Văzîndu-mă să mă iubească.
Ci prea năucită de-această
Avere-aşa mare şi, poate,
De mintea mea sprintenă, şi

De chipu-mi plăcut, înşelată,
Eu — nazuri atîtea-am făcut
Încît am ajuns, draga mea,
Să fiu arătată la Curte
Cu degetu-atunci cînd apar.
S-a spus, într-un timp, despre mine,
Că faţa şi mîinile doar
Au carne, iar restu-i asemeni
Statuilor reci, îmbrăcate
În mantia nerăscroită,
Din care spre ochi mai străbate
Doar talia,-abia bănuită,
Lăsînd corpu-ascuns, şi piciorul.
La slujbă eu nu mai mergeam
Arhanghelul dacă-l vedeam
Şi spada de flăcări cu care
Balauru-n luptă-a ucis.
Cu San Cristobal, gigantul,
Dînd ochii,-n leşin am căzut,
În mii de leşinuri de moarte.
În agheasmatar, niciodată,
Eu mîna n-am vrut s-o înmoi,
Chiar dacă era-nmănuşată,
De teamă să nu mă înec,
Din casă nu vream să mai plec
Cînd vîntul bătea,.iar cînd vântul
Pe stradă-adia cîteodată
Ţipam ca ieşită din minţi:
„Săriţi, mă ia vîntul pe sus !"
La lupte de tauri n-am fost,
De teamă să mi se repeadă
La mine, chiar dacă ştiam
C-o mie de garduri de fier
Drept pavăză-n faţă aveam.
Nici podul de piatră de peste
Acel pîrîiaş, Manzanares[17] ,
Eu nu l-am trecut, n-aveam voie...
Şi nu mă urcam în trăsură
Cît timp nu eram escortată
De mii de relicve şi cruci,
De slujbe făcute anume.
Şi-apoi eu nicicînd n-am gustat
Din prunele coapte, crezînd —
Aşa cum se spune-n popor —

17 Manzanares : afluent al riului Tajo ; străbate Madridul.

Că-n pîntec îţi cresc după-aceea.
Iar melci cu atît mai puţin,
Fiindcă nu mătură nimeni
Gunoiul din casele lor.
Şi nici croitorului nu-i
îngădui măsură să-mi ia,
Să nu mă ia-n braţe cumva.
Nici astăzi cizmarul nu-mi ştie
Piciorul pe care-l încalţă,
Că-mi face-ncălţările după
Vreo şaişpe măsuri diferite,
Ca tinerii cei curioşi
Să nu poată spune că-mi ştiu
Mărimea piciorului meu.
Iar cărţi, mai cu seamă, n-am vrut
Să joc — spădişoarele[18] lor
Văzîndu-le, mă-nfioram.
La ce bun să-ţi tot povestesc
Doar lucruri ştiute de tine,
Pe care nu e cu putinţă
Acum să le-nşirui pe toate.
Vai, Flora,-adevăru-i că eu
Din pricina-acestor capricii
Respins-am atîţi cavaleri,
Atîţia bogaţi gentilomi
Şi nobili, bărbaţi importanţi,
Avînd decoraţii înalte,
Ori funcţii de seamă avînd,
Civile sau chiar militare,
Căci mii de cusururi găseam
Acelor veniţi să mă vadă.
Pot ţie să-ţi las mărturie
O taină-nainte de moarte,
De care nu-mi este ruşine,
Deşi-i o sminteală tîrzie ?
De ce să amîn cînd acum
Nimic nu mai e de făcut ?
Iubesc, draga mea, pe un sclav
Adus de acel portărel
Aici, drept gaj mamei mele :
Să-l ierte, de-o vrea, Dumnezeu !
Îţi jur, nu-i de glumă cu mine,
Cu toată puterea-am luptat,
Dar toate-ncercările mele

---

18 *Spădişoaiele :* în original *espadilla, espada* — treflă.

Au fost pîn' la urmă-n zadar ;
Cum vezi, judecata iubirii
Cu moartea ades pedepseşte
Pe cel ce-mpotrivă i-a stat.
Nu dorm, nu mănînc şi nu bănui
Măcar unde pot să mă ducă
Asemenea gînduri ciudate,
Asemeni dureri de ne'nvins.
Eu, care rîdeam totdeauna
De chinul iubirii ; acum
Ajuns-am să mor după-un sclav.
Să nu spună nimeni -vreodată,
Din apa aceasta n-oi bea
Căci timpul îi poate-umili
Pe cei mai trufaşi, precum poate
Să nalte pe cei, mai umili;
El schimbă oricînd, dacă vrea,
Capriciul oricui în durere,
Pe cei mai bogaţi sărăceşte !
Săracilor dăruie-avere.
Blestem pe acel ce-a scornit
Legi de inegalitate
Spre-nfrîngerea inimii noastre
Şi-a cinstei ştirbire ; blestem !

FLORA
Stăpînă, ce pot să-ţi răspund ?
Mă mînii şi sufăr cu tine
Şi tac ca să nu te jignesc ;
Şi, totuşi, nu pot să-ţi ascund
Că-ntreci orice fel de măsură,

BELISA
Frumosul nu poate rămîne
El însuşi oriunde în lume ?
Nu-i tot diamant, diamantul
Cînd, după ce-a fost dezgropat,
Mănuşa-l ascunde sub ea ?
Cînd mîini de nedemni l-au purtat ?
Doar ţi se putea întîmpla
Şi ţie, la fel de uşor.
Nu vreau s-arunc vina pe tine
Scuzîndu-mă astfel pe mine.
De mult hotărîtă-s să mor !

FLORA
Mai bine un leac am găsi.

BELISA
Ce leac mai puternic să fie
Decît moartea mea timpurie ?

FLORA
Alungă-l din casă !

BELISA
Ei şi?
E prinsă în laţul iubirii
Şi mama ; plecînd i-ar lipsi —
Şi poate mai tare-aş tînji
Din ceasul sortit despărţirii...

FLORA
Dă ordin să fie bătut,
Să-l ardă cu fieru-aşa fel
Ca silă să-ţi fie de el.

BELISA
Dar cină vreodată-a putut
Iubirea cu ura s-o-mpace ?

FLORA
Gîndeşte că-i îndrăgostit
De sclavă, şi atunci s-a sfîrşit
Căci gîndul geloasă te face.

BELISA
Natura-a sortit gelozia
Ca mană-a iubirii.

FLORA
Ceva
Fă, totuşi!

BELISA
Curînd voi muri

FLORA
N-ai milă de inima ta ?

BELISA
Doar astfel mai pot îmblînzi
Tăria cu care acum
Mă lepăd de viaţă. Ce bun
Ţi-e sfatul! Îl voi înfiera !
La fel ca acela ce sparge
Oglinda — să n-o mai privească.

FLORA
Stăpîna.

BELISA
Plecăm.
Belisa şi Flora ies. Intră Eliso şi Lisarda.

SCENA A II-A
Eliso, Lisarda.
LISARDA
Promiţi că-mi vei da,
Deci, sclavii ?
Deşi mi te-arăţi Potrivnic, vei face aşa.

ELISO
Acum, că m-ai prins la strîmtoare
Ai vrea să-mi răpeşti, negreşit,
Şi ultima mea încîntare?

LISARDA
Tu eşti cavaler prea cinstit
Şi nu cred să nu-mi faci pe plac.

ELISO
În schimb îţi voi cere ceva —
Şi pentru-a-mi putea arăta
Respectul, ţi-i dau, să te-mpac.
Ia seama, însă, sînt trei
Azi sclavii pe care-i dădui.

LISARDA
Cum asta ?

ELISO
Eu-s unul din ei;
Vei şti mai tîrziu şi al cui.

LISARDA
Belisa, la ea de-ai gîndit,
Şi stărui cu ea să te-nsori,
Aşteaptă-te şi la urmări.

ELISO
Eu ştiu că e greu ce-am rîvnit;
Vorbeşte cu ea despre mine
Cînd sînteţi voi singure.

LISARDA
Bine.
Era chiar aici şi-a plecat.

ELISO
Vorbeşte-i de ce te-am rugat;
Familia cred că mi-o ştii,
Iar dacă pe plac o să-i fie
Propunerea, sclavii-or servi
Drept gaj pentru căsătorie.

LISARDA
Deci Pedro şi Zara-s ai mei ? !
Mă duc să-i vorbesc.
Lisarda iese.

SCENA A III-A
Eliso, singur.
ELISO
Iar eu jur
Că sînt hotărît să îndur
Oricînd nebuniile ei.
Intră Felisardo în haine de sclav.

SCENA A IV-A
Eliso, ***Felisardo.***
FELISARDO
Eliso !

ELISO
Prieten iubit,
Tu cum te mai simţi ?

FELISARDO
Ai venit La mine,

În noaptea-nchisorii,
Şi-s vesel ca pasărea; zorii
Se-arată.

ELISO
Ce fel de-nchisoare
Cu Celia-alături ?

FELISARDO
Cu ea
O vorbă eu nu pot schimba.
Duelu-a avut vreo urmare ?
Să ies ? În oraş se şopteşte
Ceva?

ELISO
Cavalerul trăieşte
Da-n mare pericol i-e viaţa.
Să nu ieşi, ascultă-mi povaţa,
Nu trebuie-acum să te-arăţi.

FELISARDO
Ce-ngrozitoare-ntîmplare !

ELISO
Nu-i altă-ascunzătoare
Mai bună.

FELISARDO
Dar Celia nu-i
De-ai ei căutată ?

ELISO
Ba da.
Ea-i bine ?

FELISARDO
E îngrijorată
De dragostea ce mi-o arată
O fată din casă.

ELISO
Geloasă ?

FELISARDO

E-n stare să mă omoare
Chiar azi... De nu ne-ar vedea
Vorbind, dragul meu, careva
De-aicea.

ELISO
Dar tu ieşi din casă ?

FELISARDO
Puţin.

ELISO
Mă duc.
Intră Lisarda, Eliso iese.

SCENA A V-A
Felisardo, Bisarda.
LISARDA
Dacă ti s-a
Urît într-atîta, Belisa,
Eu n-am să-ți mai spun niciodată
Nimic despre căsătorie.Ştii...

FELISARDO
Doamnă !

LISARDA
Din fantezie,
Căci altfel eu n-o pot numi,
Azi te-am cumpărat.

FELISARDO
Cumpărat ?

LISARDA
Cu-Eliso e tîrgu-ncheiat ;
Nu-ţi spuse că sclav nu-i mai eşti ?

FELISARDO
Nu încă, de teamă că, poate,
Mă supăr, pe bună dreptate.

LISARDA
Deci nu-ţi place-aici să slujeşti ?

FELISARDO
Ba-mi place — şi chiar foarte mult
La voi — însă, drept să vă spun,
Eliso mi-e primul stăpîn.

LISARDA
Mă-nşel, sau eşti nemulţumit
De grija ce-ţi port ?

FELISARDO
Vă ascult, *Senora* — şi sînt uluit ;
Cuvîntul e mult prea uşor
Să pot mulţumi.

LISARDA
Mi-eşti dator
Mai mult decît poate-ai crezut.

FELISARDO
Iubirile-n vorbe pălesc.

LISARDA
O, sclavule, cît te iubesc !

FELISARDO
Picioarele vi le sărut.
Intră Celia.

SCENA A VI-A
Aceiaşi, Celia.
LISARDA
Nu-i Zara ?

FELISARDO
Chiar ea.

LISARDA
Ce vrei tu ?

CELIA
Senora, ,la Pedro-am venit;
Îl cheamă stăpînul.

LISARDA

Te du.

CELIA
(către Felisardo)
Lisarda — şi ea s-a gîndit
Să aibă-acum grijă de tine ?

FELISARDO
(către Celia)
Geloasă ?

CELIA
(către Felisardo)
Doar cînd mă stîrneşti!

LISARDA
Cutezi chiar de faţă cu mine ?

FELISARDO
Ce fire ciudată mai eşti!
Felisardo iese,

SCENA A VII-A
Celia, Lisarda.
CELIA
Pe Pedro-ndrăznii a-l ruga
De vrea rugăciunea să-mi spună.

LISARDA
N-o ştii ?

CELIA
Nu.

LISARDA
Şi Flora-ar putea
Să-ţi spună ; hai, du-te, căţea,
La bucătărie.

CELIA
(aparte)
Şi ea
Îi cade acum înainte?!
Dar lasă, tot eu le-nvăţ minte !
Celia iese.

SCENA A VIII-A

Lisarda, singură.

LISARDA

(aparte)

Ce gînduri mă tulbură, oare,
Văzîndu-l pe sclav ? Ce dorinţă
Le face acum cu putinţă ?
îmi place la-nfăţişare
Şi vorbă. Mă cruţă, iubire,
De propria-mi nesăbuire !

Intră Belisa şi Flora.

SCENA A IX-A

Lisarda, Belisa, Flora.

BELISA

Aflînd deci că l-ai cumpărat
Pe Pedro, şi că de acum
E-al tău, am venit să îţi spun
Un lucru.

LISARDA

Desigur, ciudat.

BELISA

Fiindcă mai umblă hai-hui,
Înseamnă-l numaidecît.

LISARDA

Să-nsemn un obraz ca al lui ?

BELISA

Ce-ţi pasă ? E-un sclav — şi atît.

LISARDA

Mi-e milă ; şi merită, spune,
Să-l ardem cu fieru-nroşit ?

BELISA

Atît de frumos l-ai găsit ?

LISARDA

(aparte)
Mă dai în vileag, slăbiciune !
(Tare.)
E sclav ; ce pot spune-altceva ?

BELISA
Atunci înfierează-l !

LISARDA
Va fi
O piedică-n plus cînd vom vrea
Să-l vindem — şi vom păgubi
Tot noi.

BELISA
Dacă te-mpotriveşti,
Atunci ai să-l pierzi.

LISARDA
E mai bine
Să fie-ruierat, cum doreşti ?
Capriciu-ți dă dreptul, sau cine
Să arzi un obraz minunat ?

BELISA
O, dacă nici cînd te-am rugat,
Dorinţa-mi nu vrei s-o-mplineşti —
Şi dacă-ntr-atît mă urăşti
Şi doar pe Juan îl iubeşti,
Tu însăţi vedea-vei curînd
Că lui, eu asemenea-i sînt.
Hai, Flora, deschide şi du-te
De cheamă bărbierul mai iute
Să-mi sîngere mîna, să mor.
Să fie şi-un medic chemat,
Căci astăzi să vezi îţi e dat
Viaţa Belisei cum piere
Cînd ea e cu mult mai prejos
Ca sclavul cu-obrazul frumos
Ce-ţi face atîta plăcere.
Belisa şi Flora ies.

SCENA A X-A
Lisarda, singură.
LISARDA

Ciudată schimbare ! Ea, care
Spunea chiar de-un ton ridicat
Că-i crimă — se-aprinde-aşa tare
Şi-mi cere să fie-nfierat
Un sclav ; cel mai chipeş din lume.
Să-şi schimbe-ntr-atît caracterul,
Ori altul, ascuns, îi e ţelul ?
Nicicînd n-am văzut nici cruzime
Şi nici nebunie mai mare !
Intră Tiberio.

SCENA A XI-A
Lisarda, Tiberio.
TIBERIO
Asemeni leşinuri nu par,
Să fie chiar fără scăpare —
Nici milă nu merită ; dar
îţi spun : ca acuma nu mi s-a
Părut să arate Belisa
Aproape de moarte. Ce-a fost ?

LISARDA
Un gînd cam smintit şi iscat
De mintea-i mereu tulburată :
I s-a năzărit dintr-o dată
Ca Pedro să fie-nfierat.

TIBERIO
Fiindcă ţi-e sclav...

LISARDA
Dar abia
De astăzi mi-e sclav — şi n-aş vrea
Să fiu aşa crudă cu el.

TIBERIO
Cunoşti ciudăţenia ei.
Dar pentru că nici un temei
Nu ai ca s-aprobi în vreun fel
Aceste dovezi de cruzime,
Poţi altfel de dînsa scăpa :
C-un cui şi puţină văpsea
Pe sclavi îi însemni foarte bine

Şi fără să-i chinui măcar.
Ar fi deopotrivă de grav
S-o laşi pe Belisa-n zadar
Să sufere-atît de cumplit
Din pricina bietului sclav.

LISARDA
Dar urmele, e cu putinţă
Să pară că-s adevărate ?

TIBERIO
Desigur, cu mare-uşurinţă.

LISARDA
Să-i fac iar pe plac ? Nu se poate !
Eu nu mă-nvoiesc dacă tu
Nu vrei să te-ocupi de marcare.
Lisarda iese.

TIBERIO
Prea-bine. A ei disperare
Mi-e teamă, Lisarda, să nu
Încerce ceva mai cumplit.
Nu-i Pedro ?
Intră Felisardo.

SCENA A XII-A
Tiberio, Felisardo.
FELISARDO
Chiar el !

TIBERIO
Te simţi bine
Aici ?

FELISARDO
Cînd toţi ţin la tine
Nu poţi să nu fii mulţumit.

TIBERIO
Lisarda nu ştie nimic ;
Belisa, în schimb, a cerut
Să fii înfierat. N-am putut

— Deşi nu mă-ncîntă vreun pic —
Să-nlătur această povară,
Căci nu pot să nu-i fiu pe plac.

FELISARDO
O, Doamne, acum ce mă fac ?
Mă tem — spun cinstit — să nu piară
Oricare din voi îndrăzneşte
Să-ncerce.

TIBERIO
Belisa-a cerut,
Şi sclava să fie-nfierată.

FELISARDO
Aci-nşelăciunea sfîrşeşte.
Aflaţi, dar, ce nu aş fi vrut :
Eu, care aici m-am ascuns,
Ucis-am acel cavaler
Din Navarra.

TIBERIO
Cum ? Ce tot spui ?

FELISARDO
Că eu sînt cel care-a străpuns
Cu spada pe-acel cavaler.

TIBERIO
Lovit de durere-aiurează.
Ascultă-ină, nu te-nfierează.

FELISARDO
Luaţi seama, de-aici voi pleca
Chiar dacă va fi ca să pier.

TIBERIO
Ascultă-mă ! Pentru-a-i cruţa
Belisei o mare-ntristare,
Veţi fi înfieraţi chiar aci
Cu literă falsă, să ştii,
Şi dintr-o cerneală pe care
Puteţi să o ştergeţi oricînd.

FELISARDO

Pictează-mă dacă ea poate
Fi ştearsă, şi sclav mă socoate.

TIBERIO
Aşteaptă-mă-aici ; vin curînd.
Tiberio iese. Intră Celia.

SCENA A XIII-A
CELIA
Plecă, dar, Tiberio ?

FELISARDO
Da.

CELIA
De ce te ascunzi de Lisarda ?

FELISARDO
Fiindcă-acest lucru îţi place.

CELIA
Belisa ce vrea ?

FELISARDO
De la ea
Ne vine primejdia-acum.

CELIA
Ce spui ?

FELISARDO
Nenorocul ne face
Azi sclavi pe vecie.

CELIA
Pe noi ?

FELISARDO
Vom fi înfieraţi amîndoi.

CELIA
Ce rost are-această prostie ?

FELISARDO
E doar un capriciu de-al ei.

CELIA
Le spui cine eşti.

FELISARDO
N-o să fie
Nevoie ; vom fi înfieraţi
Cu cîte-un semn fals amîndoi
Şi nu va da nimeni de noi
Cînd astfel vom fi tatuaţi.
Eliso spunea că ne-au dat
De urmă — sau poate-ai uitat ? !

CELIA
Dar, oare, nu sufăr tot eu
De-ţi arde cu fieru-nroşit
Obrazul ? Astfel oglindit
Va plînge în sufletul meu.
Intră don Juan şi Carrillo.

SCENA A XIV-A
Aceiaşi, don Juan, Carrillo,
la început nevăzuţi de cei doi şi nevăzîndu-i.
DON JUAN
Pe sclavi nu-i mai poţi despărţi.

CARRILLO
El — numele, ea — semnătura ;
Accentul — el, litera — ea...

DON JUAN
Bărbatu-i frumos.

CARRILLO
Pe măsura
Ştiinţei.

DON JUAN
Să fie aşa ?

CARRILLO
Vă jur, întîlnirea cu el
Oricui i-ar fi foarte plăcută.

DON JUAN

Se poate, dar nu vreau de fel
Cu Zara să văd că discută
Frumosu-nţelept.

FELISARDO
(către Celia)
Ai putea
Să-mi dai, cît stăm singuri aci,
Măcar un sărut, draga mea.
Se *sărută.*

CELIA
Dorinţa mereu tu mi-o ştii.

DON JUAN
Ce-a fost ?

CARRILLO
Un sărut, mi se pare,
În stilul castilian.

DON JUAN
Săruţi, bădărane ? !

CELIA
Văzu don Juan ?

FELISARDO
Da.

DON JUAN
Cîine, cum poţi fi-n stare
De-această neobrăzate
În casa noastră ?

FELISARDO
Greşiţi, Cred, domnule, cînd socotiţi
Sărutul că-i dat din iubire.
Căci Zara-adineauri spunea
C-aşteaptă botezul — şi ca
Un bun-credincios, cum mă ştiu,
Eram obligat s-o sărut
În felul în care-aţi văzut.
Chiar cerul de-ar fi să coboare
I-ar da, cred, sărutul lui sfînt

Şi ce-ar face cerul nu-i, oare,
Iertat unui om pe pămînt;

DON JUAN
Marş, cîine, la grajd !

FELISARDO
Cer iertare ;
Dar cînd eşti creştin, e păcat ?

CARRILLO
Sărmanul !
E-aşa-nspăimîntat ! Hei, Pedro !

FELISARDO
Ce vrei ?

CARRILLO
La-ntrebare
Eu-ţi spun : este bine să fii
Creştin, dar eşti mult prea creştin
Cînd mirui femeie străină ;
Iar cînd e şi sclavă, să ştii,
Sărutul nu-i treabă divină...

FELISARDO
Dar dacă stăpînul ar vrea
Să facă la fel, ar putea ?

CARRILLO
Da.

FELISARDO
Staţi, dacă-i vorba pe-aşa.

CARRILLO
Ce fire de cîine, turbată !
E-n stare de-orice.
Felisardo iese.

SCENA A XV-A
Don Juan, Carrillo, Celia.
DON JUAN
Ia aminte,
Tu, Zara, ce faci nu-i cuminte ;

În faţa dispreţului tău
Îmi pot pierde cumpătul rău.

CELIA
N-am drept, de-s păgînă,-a iubi ?.

DON JUAN
Credinţă îmi poţi jurui ?

CELIA
Chiar dacă îţi jur, n-aş putea
Să fiu uşuratică.

DON JUAN
Bine,
Dar ce-ai face-atunci pentru mine ?

CELIA
Îţi pot fi soţie.

DON JUAN
M-ar dezonora :
Sînt nobil.

CELIA
Eu dîndu-mă ţie
Ce glorie m-ar aştepta ?

DON JUAN
Eşti sclavă,

CELIA
Asemenea mie
Tu însuţi ai fi în Alger.

DON JUAN
Tot sclav îţi rămîn şi aici.

CELIA
De-ai fi sclavul meu, precum zici,
Ai fi, vrînd-nevrînd, cavaler,
Căci n-ai îndrăzni să jigneşti.

DON JUAN
Dar, Zara, chiar tu mă sileşti.

CELIA
Iar mie îmi cere credinţa
Şi sîngele,-acolo-s stimată
Cum n-ai fost tu însuti vreodată.

DON JUAN
Eu, totuşi, mai sper.

CELIA
Ţi-e dorinţa Himeră, crezîndu-mă ţie
Supusă, cînd nu-ţi sînt soţie.
Celia iese.

SCENA A XVI-A
Don Juan, Carrillo.
CARRILLO
Cît e de-ndărătnică !

DON JUAN
Nu-i
Lipsită de noimă , ce spui,
De-i nobilă, nu se cuvine,
Să fie egală cu mine ?
Intră Lisarda.

SCENA A XVII-A
Aceiaşi, Lisarda.
CARRILLO
Stăpîna.

LISARDA
Deşi este doar
O glumă,-s la fel de mîhnită
De-această silită-nfierare. Juan ?

DON JUAN
Sărut mîinile, doamnă.

LISARDA
Azi ce-ai mai făcut ?

DON JUAN
O plimbare
Prin Prado.

LISARDA
(către Carrillo)
Şi tu eşti aici ?

CARRILLO
De mine de ce vă e teamă?

LISARDA
Nu pot să mă tem de-un nebun ?

DON JUAN
Nu-l lua pe Carrillo-n seamă,
Vreau, doamnă, o vorbă să-ţi spun.

LISARDA
Vorbeşte !

CARRILLO
Ce bine ghiceşte Carrillo,-n ce te priveşte.

DON JUAN
Ştii, sclavul pe care aici l-ai adus
Mai mult curtezan decît sclav mi se pare ;
Mai rău decît vinul — aşa cum ţi-am spus -
Iubirea-l robeşte mai tare.
Tîlhar înrăit, orice dragoste fură
Şi deci fericirea o dată cu ea —
Şi asta-i mai mult chiar decît dac-ar vrea
Să fugă, căci fuga n-ascunde în ea
Vreun merit ; dar dragostea-ndură
Şi speră, şi-atunci cînd pierdute
Îi sînt libertatea şi viaţa. Eu zic
Să-l vindem, căci nu valorează nimic
Un sclav cu-obiceiuri atît de urîte.

LISARDA
Să-l vînd, don Juan ?

DON JUAN
Este timpul să-l dai.
Acesta mi-e sfatul, mai mult nu-ntreba ;
Şi dacă ţi-e greu să îl vinzi altcuiva,
Dă-l iar lui Eliso-napoi şi îi spune
Că vrei să reţii numai sclava ce-o ai.

LISARDA
De trebuie, totuşi, să-l dau înapoi
Îi dau lui Eliso, atunci, pe-amîndoi ;
La ce-aş mai păstra sclava-aceea frumoasă
lubirea-i mai tare ca vinul şi lasă
În urmă hoţia, căci inimi răpeşte ;
Mai tare-i ca fuga, căci dragostea creşte,
Nu-şi pierde nădejdea, ci veşnic revine
Chiar pînă la pierderea-averii şi-a vieţii.

DON JUAN
Te supără sclava ? Cu ea ţi-e ruşine ?

LISARDA
De ce numai sclavul m-ar nemulţumi ?

DON JUAN
Pe sclavă-o sărută de parcă i-ar fi
Iubită.

LISARDA
Ce spui ?

DON JUAN
I-am văzut amîndoi,
Eu şi Carrillo.

LISARDA
Bun martor ţi-ai luat!

CARRILLO
Erau prinşi de mîini; se-arcuiră şi-apoi
Văzui cum cu palma pe umeri se bat
Aşa cum flamanzii spun : ,,frole" sau cum
Franţuzii zic : „pace", un fel de salut.
Ca doi porumbei, cioc în cioc i-am văzut,
Ţinîndu-se strîns, gîngurindu-şi şoptit.

LISARDA
Eşti orb şi gelos, don Juan.
N-ai aflat Pe-aiurea destule femei de iubit,
Frumoase şi libere ? Ia ram scuturat
Nu maura asta, căci maură-i ea ;
De-i scuturi vreo frunză ne poate costa

Onoare şi bani cît ea însăşi nu face.
Pe Pedro, n-ai teamă,-am să-l cert serios
Şi nu-i mai dau voie să vină-aici, sus ;
De-acum înainte va servi numai jos.
Lisarda iese.

SCENA A XVIII-A
Don Juan, Carrillo.
DON JUAN
S-a dus ?

CARRILLO
Cu coturnii-n picioare s-a dus[19]

DON JUAN
Văzuşi mama mea cît de rău m-a certat ?

CARRILLO
Şi tu în acelaşi păcat ai căzut.
De ce vrei să-l vîndă pe Pedro, bărbat
Atît de-nţelept şi de bine făcut ?
Intră Celia cu fața înfierată.

SCENA A XIX-A
Aceiaşi, Celia.
CELIA
Eu strig pentru-aceste cruzimi pînă cînd
Aude, în ceruri, puterea divină,
Că nu mai e milă, aici, pe pămînt.

DON JUAN
Ce-i asta ? Ah, cîtă cruzime !Ce crimă !
Temîndu-se mama, o, Doamne, că tu
Ai fi-ndrăgostită de mine, a dat
Poruncă să-ţi fie obrazu-nsemnat
Ca eu să urăsc ce iubeam ; spune, nu ?

CELIA
Aşa e.

DON JUAN
Priveşte-o !

CARRILLO

---

19 Expresie figurată, ironică. Lisarda a ieşit cu solemnitatea unui personaj de tragedie antică, încălţat în coturni.

Mai e vreo-ndoială ?
De ce te frămînţi şi-ţi întuneci obrazul
Cînd ea-i păgubaşa şi-al ei e necazul ?
Iubirea-ţi va fi de acum mai domoală
De-aceea eu zic că-ţi făcură-o favoare
Sluţindu-i obrazul, căci n-o să-ţi mai fie
Atît de pătată sărmana onoare.

DON JUAN
O, lasă-mi privirea-ndelung să-ntîrzie
Pe rozele-acestor obraji pîngăriţi
De mîinile ce-ar merita ca să fie
Scurtate de spadă sau puse în fiare
De-un maur, la tine,-n Alger, la-nchisoare.
O, cer profiriu, ce-nnoptate comete
Atît de nedrepte întunecă-acum
Luminile tale de aer pe drum ?
Aceşti trandafiri purpurii de sub plete
Rodiră-un fruct negru ca nopţile negre
Că pînă şi soarele e-ndoliat !
Şi dacă-s bujorii pierduţi în tenebre
Să piară al zilei păun de lumină
Şi noaptea să vină, şi moartea să vină
Să pună luminilor capăt, o dată
Cu viaţa-mi prădată şi-atît de pustie !
Cel care pe-o astfel de albă hîrtie
A scris cu o literă însîngerată
Putea bănui că acolo-mi aştern
Sărmanul meu suflet, strivit, peste care
A pus cu amprenta durerii,-acest semn ?
O, nu te mai teme şi vino, în mine
Arsura-nfierării s-o simt cum dogoare.

CELIA
Atît de aproape ?O, nu se cuvine !

DON JUAN
Iubirea mi-a dat libertatea.

CELIA
Dar mie
N-a vrut să mi-o lase cumplita cruzime
A aprigei mame.

DON JUAN

Ai multă dreptate ,
Eram şi eu gata să fac o prostie ;
Răbdare vă cer, trandafiri fără vină,
Cel care-ndrăznit-a acum să răpească
Petalelor voastre lumina cerească
Va fi pedepsit pentru-o astfel de crimă.
Carrillo, vino !

CARRILLO
Eu ? Unde ?

DON JUAN
Mă-nsor,
Căci dacă-nainte era ca o floare,
Acum, înfierată, e fermecătoare.

CARRILLO
Nu poţi: nu-i creştină.

DON JUAN
C-o moarte-s dator ,
O-nfrunt pe Lisarda.

CARRILLO
N-ai teamă de ea ?

DON JUAN
Acum sînt nebun, nu mă tem de nimic.

CARRILLO
Ascultă, mai rabdă, aşteaptă un pic.

DON JUAN
Mînia iubirii nu poate-aştepta.
Don Juan şi Carrillo ies.

SCENA A XX-A
Celia, Singură.
CELIA
Plecă don Juan convins că-ncrustate
Sînt falsele semne, aceste himere
Ce vor geloziei să-i dea mîngîiere.
Pe-al meu Felisardo-l iubesc acum toate :
Lisarda, Belisa şi Flora, pe rînd
Se-ntrec să-l cîştige. Puteam bănui

Că doar dintr-un simplu capriciu-ar ieşi
Deodată această-ncurcată schimbare ?
Intră Felisardo cu obrazul înfierat.

SCENA A XXI-A
Celia, Felisardo.
FELISARDO
Aici eşti ?

CELIA
Dar unde ? Tu cum de-ai urcat ?

FELISARDO
Chiar Amor, sărmanu.-nvoire mi-a dat
Şi-aripile lui să le pun la picioare.
Cu semnele astea, să ştii, nu-ţi stă rău.

CELIA
Doar poartă într-însele numele tău,
Iubite, deşi, don Juan, de-ntristare,
Văzîndu-mă-astfel însemnată-a-nceput
Aici s-aiureze.

FELISARDO
Cum?

CELIA
Cred că e-n stare
Să facă-o prostie, ba chiar s-o omoare
Pe *dona* Lisarda.

FELISARDO
În ce-ncurcătură
Cruzimea amorului ne-a aruncat;
Dar tot vom scăpa şi de-această tortură.
Ferindu-mă-aici de primejdii, mi-e dat
Să-ndur ca frumosul tău chip, fără vină
Să fie jignit.

CELIA
Dar de ce te-ntristezi ?
Nu vezi că amorul, iubite, mi-a dat
El însuşi, pecetea şi haina de-argat,
Şi astăzi a ta sînt, aşa cum mă vezi,
Cum cele cinci simţuri îmi mărturisesc ?

Urechile, gura şi mîinile mele
Se bucură-alături de tine şi ele.
Şi pentru ca faptele tale să poată
Să-nfrunte uitarea, durerea să-nfrunte,
Chiar din *alcazarele*[20] lor de sub frunte
Mereu ochii mei cei statornici privesc
La semnele-acestea. Ce spui cum arată ?

FELISARDO
Ce spun ? îmi e ciudă că nu sînt aşa
Cum încă de mult le vrea inima mea,
Căci semnele tale-s doar copia lor.
Le vede el — ochiul — tăcut, şi clipeşte,
Dar gura, din laudă nu conteneşte
Şi, ca din senin, pentru semnele tale
Începe o straşnică încăierare.
Spun ochii atunci că-s atît de curate
Şi neprihănite, încît lunecînd
Privirile-adesea, pe dînsele, blînd,
Se simt ele însele înnobilate ;
Iar gura pretinde că sînt ale sale
Fiind mai aproape de ele, se pare ;
Aşa c-ar putea fi uşor potolită
Cearta aceasta atît de plăcută
Unindu-ne semnele
Într-o tăcută îmbrăţişare, şi-apoi am plecat.

CELIA
Iubirea cutează, da-n suflet e teamă.
Intră Belisa şi Flora.

SCENA A XXII-A
Aceiaşi, Belisa, Flora.
BELISA
Vai, tocmai la timp potrivit am picat !
Porunca mea, cîine, n-ai luat-o-n seamă !
Ştiai că n-ai voie aici ? Ţi s-a spus ?

FELISARDO
Eu nu-ntîmplător am urcat pînă sus,
Ci numai serviciul aici m-a adus
Şi unele lucruri trebuitoare.

BELISA

---

20 *Alcazar:* fortăreaţă.

Şi ce-ţi trebuia ? Vreo îmbrăţişare ?...

FELISARDO
Ea-mi este soţie.

BELISA
De cînd ?

FELISARDO
De curînd :
De cînd ne-nsemnară cu fieru-nroşit ;
Noi urmele fierului ni le-am unit
Ca totul să fie unit pe pămînt.

BELISA
Nu poate-un creştin să ia niciodată
Soţie, o maură nebotezată.

FELISARDO
Dar de dumneavoastră depinde să fie
Creştină şi ea ; aţi putea săvîrşi
Botezul şi nunta-ntr-o singură zi.

BELISA
Doreşti şi tu asta ?

CELIA
Cu cîtă tărie !
Obîrşia nobilă-mi este la fel
Cu cea a lui Pedro, născut cavaler,
Cît ştiu, după tată ; iar eu, după mamă
Tot nobilă sînt — şi ca nobili de-o seamă...

BELISA
Nemernico, du-te ! tu, cîine, de-ndată
La grajd !

CELIA
Supărarea ta-mi pare ciudată.

BELISA
Sălbatico, pleacă !

CELIA
Mă duc.

Celia iese.

SCENA A XXIII-A
Felisardo, Belisa, Flora.
BELISA
Tu ce vrei ?

FELISARDO
Vreau furia voastră să văd dacă piere.

BELISA
Doar dragostea, dacă ţi-ar sta în putere,
Mai poate să stingă furtunile ei. Te-apropie.

FELISARDO
Doamnă !

BELISA
Atunci, te-a durut
Cînd chipul ţi-l arse cu fieru-nroşit ?

FELISARDO
Obrazul fiind cel mai mult preţuit
De cinste şi ochi, în dureri m-am zbătut.
Ştiind mai ales că jignirea venea
De unde-aşteptam mai curînd preţuire.

BELISA
Mă bănui, dar n-a fost din pricina mea.

FELISARDO
Din pricina cui ?

BELISA
Vinovat de jignire-i Juan.

FELISARDO
Gelozia !

BELISA
Durerea-a trecut ?

FELISARDO
Dea Domnul să treacă ruşinea la fel !

FLORA
(către Belisa, luînd-o deoparte)
Ia seama, eşti gata să mori după el.

BELISA
(către Flora)
Vreau sufletul,
Flora,-atîrnînd să mi-l las
Pe chipu-i frumos.

FLORA
Tot frumos ți se pare ?

BELISA
Da, fieru-a făcut frumuseţea-i mai mare
Lăsînd două stele aprinse-n obraz.
De ce a vrut cerul aşa ? Trebuia
Doar astfel să-nfrîngă ciudata-mi purtare ?
Iubind, după-un sclav plînge inima mea,
Şi-i tot mai geloasă pe-o sclavă-oarecare.
Ay, Flora, ce rele îndemnuri mi-ai dat ;
Pe sclavi înfierîndu-i, aşa cum ai zis,
Şi poarta nădejdii de-atunci mi-am închis.

FLORA
De-aceea ţi-am dat un asemenea sfat ;
Căci altfel de mult se putea întîmpla
Să-ţi fie onoarea ştirbită.

BELISA
Ce mijloc să-ncerce-acum dragostea mea,
Neliniştea crudă s-o văd potolită ?
Cum pot să ating mîna sclavului meu ?

FLORA
Zău, straşnică treabă, nu am ce să spun !
Eşti tu, năzuroasa de pînă acum ?

BELISA
Nimic nu-i capriciul cînd dragostea-i zeu.
Hai, Flora, găseşte-un motiv potrivit ;
Nu pierde prilejul.

FLORA
Te-ajută puţin

Sminteala ta oarbă. Te fă că leşini,
Iar eu mă-ngrijesc ca de braţul iubit
Să fii legănată.

BELISA
(către Flora, în şoaptă)
Va fi minunat!
(Tare.)
Leşin, Dumnezeule !

FLORA
Dar ce s-a-ntîmplat ?

BELISA
De deget, ca fulgerul,-acum m-a pişcat
Ţintarul, vai mie,-am să mor în curînd !

FELISARDO
Să mori, dintr-atît ?

FLORA
O, ce straşnic se poartă
Nu ştii că-i ciudată ?
Acu-i ca şi moartă.

FELISARDO
E moartă ?

FLORA
Nu-i trece cinci zile la rînd.
Hai, ia-o în braţe ; mi-e greu s-o ridic.

FELISARDO
În braţe ?

FLORA
Nu vrei ?

FELISARDO
Dacă trebuie-aşa.

FLORA
Mă duc să nu dea peste noi careva.
Flora iese.

SCENA A XXIV-A

Felisardo, Belisa, leşinată.

FELISARDO

E chiar leşinată. Aş vrea să-i fiu dric,
Şi moartă s-o duc pîn' la poarta de veci...

Intră Celia şi-l găseşte cu Belisa în braţe.

SCENA A XXV-A

Aceiaşi, Celia.

CELIA

Poţi merge atît de-ncărcat ?

FELISARDO

Mă duc să aşez într-un pat
Această imagine-a morţii
Lipsită de viaţă, cum vezi;
Căci Flora poruncă mi-a dat
S-o iau, cînd căzu leşinată.
N-am voie ? Nu ea mi-e stăpînă ?

CELIA

Tot din datorie-i dai pînă
Şi inima ta vinovată ?

FELISARDO

Să n-audă cerul urgia !
N-o vezi în ce stare arată ?

CELIA

Tu, crud Felisardo, alt'dată
Pe mine gelos te-arătai,
Iar eu credincioasă-am rămas ;
Acuma tu însuţi îmi dai
Prilej să-mi stîrneşti gelozia :
Jignirea-i la fiece pas.

FELISARDO

Eu, Celia, fac ce-mi impune
Această livrea de-mprumut ;
Cît despre jigniri ce poţi spune
Cînd nici un prilej n-ai avut ?
Abia de-un ţintar fu pişcată,
Şi-această nebună a spus
Că moare, iar eu am fost pus
S-o car de aici leşinată.

CELIA
Nici chiar s-o atingi nu-ţi permit.

FELISARDO
S-o las să se chinuie-n drum
Chiar dacă e-n starea de-acum ?

CELIA
Ei, *da,* — dacă faci ce-am dorit,
Şi *nu,* dacă nu-i voia ta.
Cum crezi c-aş putea îndura
Să văd stînd în braţele tale
O altă femeie ?

FELISARDO
Dar n-are
Suflare.

CELIA
E moartă ?

FELISARDO
Nu pare ?.

CELIA
Hai, du-o şi fă-o fărîme
Aci,-n coridor.

FELISARDO
M-aş supune,
Că ea pe atît mă urăşte
Pe cît mama ei mă iubeşte ;
Ei pot, chiar acum, dacă vreau,
Întreaga avere să-i iau.
Vreau însă un renghi să îi joc,

CELIA
Ce rău m-ai bătut, nenoroc !
Dar vai, Felisardo, aşa
Cum sîntem noi — sclavi, în surghiun
Putem să sperăm ? La ce bun ?
Această rea soartă-o avea
Cîndva, pentru noi, un sfîrşit ?

FELISARDO
La asta-ţi stă gîndul acum ?
Nu vezi cît arăt de-ostenit ?

CELIA
Hai, las-o şi vino la mine
Cît ai un minut de răgaz
Să punem la cale ce-i bine Să facem.

FELISARDO
(o lasă pe Belisa din braţe)
Aici am s-o las.

CELIA
Să mergem.

FELISARDO
S-a stins viaţa-n ea.
Felisardo şi Celia ies. Intră Flora.

SCENA A XXVI-A **,**
Flora, Belisa, leşinată.
FLORA
Acum, după chin, am găsit
Mijlocul prin care-un sfîrşit
Purtările ei vor avea.
Toţi cei care fură jigniţi,
De-un sclav sînt acum răzbunaţi,
Căci ea, ce-i privea pe bărbaţi
De sus, ca pe nişte pîrliţi,
Uitînd că e sclav, îl iubeşte
Şi mîna-i s-atingă doreşte.
Belisa se dezmeticeşte.

BELISA
Ce tot te arăţi guralivă
Acolo, cînd ştii că nu este
Putere, iubirii aceste
Să poată să-i stea împotrivă ?

FLORA
O, Doamne, *senora,* aici ?

BELISA
Dă-mi mîna, şi afli îndată.

FLORA
Ce crud să te lepede-aici
Cînd braţelor lui eu te-am dat!

BELISA
Ah, leagănu-i, dulce comoară,
N-a fost hărăzit pentru mine !
Abia mă lăsaseşi povară
în braţele-acelea divine,
Şi-i stam lîngă piept ghemuită,
Şi vream, ca oricare iubită,
Frîu liber iubirii să-i dau :
Pe mîna lui, mîna să-mi scape,
Obrazul să-mi trag mai aproape
De-al lui, ca şi cînd ar fi fost
Urmarea leşinului meu —
Cînd Zara geloasă, intrînd,
Opri al iubirii-alizeu
Şi nava ce-abia se pornise
Cu vîntul la pupa. Cum spui,
Stam încă în braţele lui ;
Picioarele, însă, tot mi se
Propteau de podea binişor ;
Şi chiar de-a fost greu pentru mine
S-ascult cum vorbeau de amor,
La piept îmi plăcea că mă ţine.
Acolo doream să rămîn,
Chiar dacă-!mi întîrzie chinul
De faţă fiind la ce-şi spun.
O, cui dăruit-a destinul
O dragoste-atît de-ncurcată
Ca mie, în stare s-audă,
— Fiind pentru ei leşinată —
Mînia rivalei, zăludă,
Ce dete pe faţă secrete
Cum n-am bănuit niciodată ?

FLORA
Senora, şi ce şi-au şoptit ?

BELISA
Ea, lui — Felisardo-i spunea,
Nu Pedro, iar el îi zicea
Ei — Celia.

FLORA
Doamne !

BELISA
'N sfîrşit,
Din şoapte răzleţe-am aflat,
— Doar dacă cumva nu mă-nşel
Că nu-s sclavi, nici ea şi nici el.

FLORA
Te-nşeli; chiar cu vîrf şi-ndesat!

BELISA
Mă-nşel ?

FLORA
Dar de ce au tăcut,
Atuncea, şi n-au făcut caz
Cînd fură-nsemnaţi pe obraz ?
Şi, totuşi, chiar eu i-am văzut,
În cameră, cînd am intrat,
Jacheta de stofă ; grăbit
Mi-a spus că un sclav a venit
S-o tăinuie, că-i de furat.

BELISA
O haină de stofă ?

FLORA
Chiar fină.

BELISA
Dar dacă, fiind cavaler.
Năpasta a dat peste el
Zvîrlindu-1, sărmanii,-n ruină ?

FLORA
Şi mie îmi vine să zic
Că nu mai încape-ndoială.

BELISA
Şi ce-am putea face,-aşadară ?

FLORA

Ne facem că nu ştim nimic.

BELISA
Aş fi însă nenorocită
Să fugă, acum mai cu seamă
Cînd ştiu Felisardo că-l cheamă,
Nu Pedro.

FLORA
Nu-ţi dau nici un sfat ;
Nu poate fi fuga-i oprită.

BELISA
Ba, Flora, eu unu-am aflat.

FLORA
Şi care e ?

BELISA
Cheamă-l îndată
Aici, pe Carrillo.
Intră Carrillo.

SCENA A XXVII-A
Aceleaşi, Carrillo.
FLORA
Vine,
Scutindu-mi un drum ne'nceput.

BELISA
Doar Amor l-aduce la mine.

CARRILLO
O, cîte nu face iubirea
În furia ei ? Şi ce bine-i
Cunoaşte Juan răzvrătirea,
Iar *dona* Lisarda jignirea !
Plîngînd, îl ameninţă-ntr-una
Că iar se mărită, stăpîna,
Iar el, cum că vrea să se-nsoare
C-o sclavă, să-i facă în ciudă.

FLORA
Codoşule, ce-ai spus ?

CARRILLO
Oh, crudă
Şi tînără tăinuitoare
A nimfei capricioase,
Trufaşă şi-aşa năzuroasă
Încît pe Sîn' Gheorghe pictat
Văzîndu-l o dată,-a ţipat
Că-i şarpele-n carne şi oase !

FLORA
la seama,-i de fată !

BELISA
Pe tine,
La mutra ce-o ai de-aş privi
Carrillo, te-aş semui
C-un şarpe ce plin de venin e !

CARRILLO
Iertare ! în tot ce am spus
Nici pic de venin nu am pus.
Încearcă-mă, dîndu-mi să fac
O treabă, şi-atunci o să vezi
Că-n mine tu poţi să te-ncrezi.

BELISA
Ei bine,-atunci fă-mi deci pe plac.

CARRILLO
Sînt gata.

BELISA
Da, semnele-mi spun
Că Pedro-ar cam vrea să dispară ;
În plus, din prea multă-ndrăzneală,
În camera Zarei-i stăpîn,
Deşi asta nu-i e permis.
Deci adă-un fierar ca să-i pună
Belciugul la gleznă.

CARRILLO
Stăpînă,
Voi face îndată ce-ai zis;
Alungă-orice griji de prisos :
Vecinul chiar ieri ştiu c-a scos

Un sclav din belciugul de fier,
Aşa că mă duc să i-l cer.

BELISA
Înlănţuie-l imediat ;
Mai ia-ţi servitori de-ajutor.

CARRILLO
Am eu un lacheu minunat;
Voinic ca un urs, mustăcios,
Un om care-i mai curajos
Decît orişice vizitiu.
Carrillo iese.

SCENA A XXVIII-A
Belisa, Flora.
BELISA
Aleargă ! Aşa o să fiu
Mai sigură, pînă-oi afla
De e Felisardo.

FLORA
Abia
Aştept ca să ştiu tot ce-a fost.

BELISA
Curînd am să-i dau eu de rost.
Intră Lisarda,* don *Juan şi Tiberio.

SCENA A XXIX-A
Aceleaşi, Lisarda,* don *Juan, Tiberio.
LISARDA
Îţi iei libertatea acum să mă-nfrunţi?
Îţi jur pe mormîntul părintelui tău
Să-mi simţi răzbunarea şi cît de curînd.

TIBERIO
Ei, lasă-acum, soră ;Juan este tînăr
Şi-apoi el ţi-e fiu.

LISARDA
A fost fiul meu.

BELISA
Ce-a fost, *don* Juan ?

DON JUAN
Ciudăţenia ta, — Căci mama
Îmi spune că tu eşti de vină —
Să ceri să-nfiereze o roabă frumoasă?
Capriciu e ăsta ? Cruzime sadea !

BELISA
Şi ce-ţi pasă ţie !

DON JUAN
Ai vrea să nu-mi pese
Cînd ea mi-e nevastă ?

LISARDA
Mîrşavule-arunci
Asemeni jignire familiei noastre ?

TIBERIO
Mînia îl face astfel să vorbească ;
Nu el este omul ce poate s-aducă
Ruşinea familiei noastre.

DON JUAN
Ba eu
Am spus adevărul.

TIBERIO
Smintitule, taci!

LISARDA
Aşa ? Nu-i nimic ; dacă vrea don Juan
Să ia de nevastă o sclavă, ei bine,
Şi eu mă mărit cu un sclav, dragii mei.
Cît ştiu, jumătatea averii-i a mea.

TIBERIO
Şi tu o iei razna ? De ce te mai plîngi
Atunci că Juan e atît de smintit ?

LISARDA
Dar nici înţelepciunea nu poate nimic
În faţa acestor copii. îndrăzneţi,
Obraznici şi fără ruşine. Vom face
Acum, socoteala, să nu îşi închipuie

Nemernicul ăsta că-şi poate-nsuşi
Chiar tot, după ce a făcut datorii —
Cînd numai plăcerile lui ruşinoase
Şi luxul — în ultimul an m-au costat
Mai mult de cinci mii de ducaţi.

DON JUAN
Dacă tu
Ţi-aştepţi măritişul, şi eşti hotărîtă
Pe noi să ne laşi, nu-ţi vom sta împotrivă ;
Eşti liberă să te măriţi cum vei vrea.
Belisa şi eu împreună vom sta
în cinste mai mare decît lîngă tine.

TIBERIO
Nu-ţi este ruşine ? Să ieşi chiar acum!
Cu maică-ta, astfel te porţi ?

DON JUAN
Dumitale-ţi
Respect părul alb ca al tatălui meu.
Intră Felisardo.

SCENA A XXX-A
Aceiaşi, Felisardo.
FELISARDO
Mai pot s-o îndur şi pe asta ?
Mai credeţi că pot îndura ?

TIBERIO
Dar ce mai e ?

FELISARDO
După năpasta
Ce-a fost, vine alta, mai grea ;
Aţi spus dumneavoastră, *senora,* să-mi pună
Belciugul ?

LISARDA
Eu, nu.

BELISA
Ba eu, da.

FELISARDO

Şi pentru ce vină ? Să spună.

BELISA
Ştii, mamă, că sclavul voia
Să fugă — şi Zara-a aflat ?

LISARDA
Ah, cîinele ! Imediat
Legaţi-l ! Nici lanţuri n-aveţi ?
Intră Carrillo şi patru slujitori.

SCENA A XXXI-A
Aceiaşi, Carrillo, slujitorii.
CARRILLO
La timp au venit, cum vedeţi,
Belciugul şi oamenii mei.

LISARDA
La gîtul fugarului pune-1.

UN SLUJITOR
Ei, Sancho !
De mult se tot spune
Că eşti mai viteaz ca oricare.

LISARDA
În lanţuri ! Să mergem de-aici.

FELISARDO
O, cît de ciudată-ntîmplare !

TIBERIO
Prea aspru regim îi aplici;
Nu-mi pare-nţelept.

BELISA
Mie, da.
Ies toți afară de Carrillo, Felisardo şi de cei patru slujitori.

SCENA A XXXII-A
Felisardo. Carrillo, slujitorii.
FELISARDO
Voi, cîinilor, haideţi !

CARRILLO
Ai gînd
De Luptă ?

FELISARDO
Nu faptul că sînt
Tratat ca un sclav mă jigneşte,
Ci doar c-am de-a face cu voi.
Încep să se lupte, dar pînă la urmă
slujitorii îl doboară pe Felisardo, şi-i pun belciugul.

FELISARDO
Mai sînteţi ? Luptaţi mişeleşte.

AL DOILEA SLUJITOR
Hai, cline maur, cazi la pace !

FELISARDO
O, cerule, ce răzbunare
Din partea aceleia care Iubeşte.

AL TREILEA SLUJITOR
Hai, pui de căţea, Te-astîmpără !

AL PATRULEA SLUJITOR
Strînge-l mai bine !

CARRILLO
Belciugul aici îl va ţine ;
Să scape din lanţuri mai va !

FELISARDO
O, soarta-mi atît de cumplită
Ajunse pe culmile sale !

PRIMUL SLUJITOR
Carrillo-i vremea sortită
Să fii generos la parale.

CARRILLO
Duceţi-vă-n crîşma vecină
Şi, postul cum nimeni nu-l tine,
Eu plec să fac rost de măsline.

AL DOILEA SLUJITOR

Iar eu vă ţin loc de lumină.
Cartillo* şi *slujitorii ies.
Rămîne numai Felisardo, cu belciugul la gît.

SCENA A XXXIII-A
Felisardo, singur.
FELISARDO
Amor crud, atîta cumplită sminteală
Urmînd după-atîtea-ncercări şi durere ?
La ce bun belciugul cînd biet prizonier e
Si nu vrea să fugă cel pus la popreală ?
Aşa-mi răsplăteşti suferinţele mele ?
Stăpîn crud, tu care-nspăimînţi nebunia
Şi cruntei pedepse adaugi urgia,
Ţi-arunci slujitoru-n cătuşele grele ? !
Doar lauru,-atît mi-a rămas din iubire.
Schimbările tale le-nsemni dintr-o dată
Belciugul şi fierul sînt lacrimi, jignire.
Ori poate ai vrut să-nţeleg şi mai bine
Că ele-nfierîndu-mă iar, n-au să poată
Nicicînd să regrete această cruzime ? !

Sfîrşitul actului al doilea.

ACTUL AL TREILEA

O sală în casa Lisardei. Intră Eliso şi Lisarda.
SCENA I
Eliso, Lisarda.
LISARDA
Alungă-ţi durerea amară!

ELISO
În care război l-ai înfrînt ?
De ce-l umileşti ca şi cînd
Ar fi doar o pradă barbară ?
Belciug unui sclav prea-cinstit ?
Abia ţi l-am dat , peste-o lună
Tu ce-ai să-i mai pui ? Te-ai gîndit

LISARDA
Belisa-i nebună, căci ea
Belciugul a vrut să i-l pună,
De teamă că sclavu-o să fugă.
Pe ea ai putea-o certa.

ELISO
În loc de-acest dar, merita
Stăpîn mai milos, biata slugă.
Vei şti într-o zi cine e.

LISARDA
Cît despre virtuţile sale
Doar vorbe de bine pot spune.
Belisa-a pus totul la cale.

ELISO
Ciudate capricii de-a spune
Să pună un tînăr în fiare ;
I-ai plînge de milă de-ai şti
El cine-i, deşi, cînd apare,
Uşor e să poţi bănui.
Hai, du-te dar, du-te şi-o ceartă !

LISARDA
Voi face-o să vadă ce mare
Îi e nebunia.

ELISO
Te poartă
Cu-atentie şi răsplăteşte-1,
Căci merită asta din plin ,
Cîndva, într-o zi...

LISARDA
Ce-o să fie ?

ELISO
Cîndva, într-o zi, vei afla
Cît poate un om îndura
Din dragoste.

LISARDA
Cred c-o să-mi fie

Prea greu să-nţeleg ce mi-ai spus.

ELISO
Nu-ţi spun, chiar de-mi ceri, im cu vuit
Mai mult ; o să afli-n curînd
De nişte schimbări foarte mari,

LISARDA
De-ar fi adevărul aşa
Cum eu-l bănuiam ! îmi voi da
Chiar astăzi iubirea-n vileag ,
Pretinsul meu sclav îmi e drag.
Lisarda iese. Intră Carrillo.

SCENA A II-A
Eliso, Carrillo.
CARRILLO
Dar cine-ar putea suporta
O clipă pe-această femeie ? !

ELISO
Ia spune-mi, Carrillo, ce e ?

CARRILLO
Puţin sau nimic ; căci nimic
Se poate numi doar ce-i vînt —
Iar vînturi şi toanele sînt.

ELISO
În patima mea pot să zic
Că nu-s, deşi vîntu-i cel care
În foc o preschimbă mereu ;
Din astfel de vînt focul meu
Se-aprinse-ntr-o zi.

CARRILLO
Rău îmi pare
Că sînteţi atît de orbit.

ELISO
Ştiu, toanele ei ar putea
Să-ngheţe şi dragostea mea ;
Dar inima, totuşi, nu-ngheaţă

Că-n focul iubirii-o-nfierbînt
Şi iar o trezesc la viaţă.

CARRILLO
De n-aş fi atît de grăbit
Să dau de Tiberio, poate
V-aş spune întîmplări cam ciudate.

ELISO
Chiar despre Belisa ? Hai, spune !

CARRILLO
Ascultă, în ce fel anume,
Ea, care în două împarte
Bomboana, s-o poată-nghiţi ;
Ea, care-ntr-o singură zi
Ceru, şi-ntr-o singură oră,
De două ori sînge să-i lase
C-a dat peste-o broască pe drum —
Ea-ntr-una leşină acum
Şi-ntocmai cum după-auroră
Simţi soarele-n calda lumină,
Şi ea-ndrăgostită se-arată
De sclavul acesta. Şi-ndată
El este chemat cînd leşină
S-o scape de moarte — şi pînă
Îi trece, ei stau mînă-n mînă,
Căci inimii, zice,-i dispare
Durerea, în clipa în care
I-atinge o unghie doar.

ELISO
Îi laud lui Pedro acest dai
De vraci al Belisei, deşi
Mă tem c-a-nceput să iubească
Ce nu-i e permis.

CARRILLO
Şi de ce ? Ce, el nu-i bărbat ?

ELISO
Cred că e ;
În fond, chiar şi sclavu-i bărbat.

CARRILLO

Doar numele dacă-l opreşte,
Încolo, vă spun c-o iubeşte,
Din cîte eu seama mi-am dat,
Deşi plictisit vrea să pară
De-această corvoadă ce-i cere
Să facă pe vraciul. E, doară.
Bărbat şi-i iubit, ea-i frumoasă ;
Şi cum să nu cadă în plasă
Cînd are alături ispita
Şi-i e de mai mare folos
Ca unghia, însăşi iubita ?
Dar nu admiraţi nebunia
Aceleia căreia chiar
Un fenix, oricît de rar,
Mai ieri, cotofană-i părea,
Şi chiar cel mai nobil bărbat
Tot om de nimic se-arăta ?

ELISO
Pedeapsă-acum cerul i-a dat.

CARRILLO
Ce straşnic om îmi spunea :
,.Nu este o mai caraghioasă
Alegere ca la femeia
Sucită şi prea năzuroasă !"
Dar n-aveţi nimic altceva
Să-mi spuneţi ?

ELISO
Adio !

CARRILLO
Adio !
Carrillo iese.

SCENA A III-A
Eliso singur.
ELISO
Pot, oare, să cred c-a trădat
Un prieten aşa devotat ?
C-o astfel de recunoştinţă
Plăteşti, Felisardo, acum ?
Dar cum poate fi cu putinţă
Pe Celia pradă s-o dea

Uitării, s-o ia pe cea care-o
Iubesc ?
Intră don Juan.

SCENA A IV-A
Eliso, don Juan.
DON JUAN
(către cineva din culise)
Aici ?

ELISO
(sieşi)
Te mai crezi
Tot nobil ?Prieten cu mine ?
Tu, omul atît de cinstit ?

DON JUAN
Eliso !

ELISO
Juan !

DON JUAN
Spune-mi, cine
E sclava aceasta cu care
Tu însuţi ne-ai blagoslovit ?

ELISO
Ce straşnic !

DON JUAN
Ce spui ? Nu-i a bine !

ELISO
(aparte)
(Desigur că toţi s-au unit
Acum să mă facă de rîs.)
(Taie.)
S-ar spune că-ţi place.

DON JUAN
Atît
De mult, că nu-mi vin în fire
Văzîndu-mă încă în viaţă,
Eu, care-s mort de iubire.

Dă-mi sclava sau vinde-mi-o mie !

ELISO
(aparte)
(Da, da, răzbunarea-o să vie
Mai sigur şi chiar mai curînd.)
(Tare.)
Îţi place-aşa mult ?

DON JUAN
De cînd sînt
N-am fost ca acum ; o iubesc
Atîta încît mă gîndesc
De dragu-i să uit cine sînt ;
Şi chiar dacă ea n-o fi vrînd
O iau de nevastă şi-apoi
Eu ori mă omor pentru ea,
Ori fug să m-ascund undeva
Să nu mai văd oameni nicicînd.

ELISO
Acuma fiindcă iubirea
Începe să-ţi tulbure firea
Îţi spun că-i femeie de viţă
Atît de aleasă, că tu
N-o poţi egala.

DON JUAN
Crezi că nu
E maură ?

ELISO
Nu i şi îţi spun
În plus că te poţi socoti
Că eşti norocos, dac-o fi
Cu dînsa, cîndva, să te-nsori.

DON JUAN
Deci pot să mă-nsor ?

ELISO
Negreşit.
Mai multe nu-ţi spun ;am plecat.

DON JUAN
O clipă.

ELISO
Nu pot; uneori
Mă tem că mă las ispitit.
Nu-i timp potrivit pentru sfat.
Eliso iese.

SCENA A V-A
Don Juan singur.
DON JUAN
O, nu în zadar te-adoram
A inimii mele iubire !
Căci inima doar îmi da ştire
De ceea ce eu nu ştiam.
Am dreptul să fiu fericit ?
Intră Lisarda.

SCENA A VI-A
Don Juan, Lisarda.
LISARDA
De ce fericire-ai vorbit ?

DON JUAN
De faptul că cerul mi-a dat
Ca unui Pigmalion[21], mie,
Femeia la care-am visat,
Căci mi-a prefăcut în femeie
Făptura cu trupu-mpietrit
Spre cinstea şi lauda mea.
O, mamă,-s ca şi însurat ;
Cu cine, tu nu mă-ntreba,
Îţi jur că-i mai bine aşa,
Eliso de nu m-a-nşelat.
Găteşte-i, dar, scumpa mea mamă,
Cămin dragii tale nurori ;
Cu ea s-ar mîndri, printre sori,
Chiar soarele, de bună seamă,

---

21 ***Pigmalion :*** **sculptor legendar al antichităţii ; se spune că, îndrăgostit de statuia Galateei pe care o modelase el însuşi, s-a rugat de Venus, zeiţa iubirii, s-o însufleţească.**

De-ar fi ca el tată să-i fie.
De-acum n-o să ai de la mine
Nici griji, nici necazuri, vezi-bine,
Căci cerul mi-a dat o soţie.
Dar, mamă, te rog nu-ntreba
De ce ? Cine e ? Pentru cine ?
Ea-i dragostea ce mi-o visam ;
De mult o visam pentru mine !
De ce o visam ? O iubeam.
Şi astfel ajuns-am ca eu
Să-mpac pe-acest *cum* şi pe *cînd ;*
Cum însă ? Va spune iubirea.
Şi cînd ? Cînd o vrea Dumnezeu.
Don Juan iese.

SCENA A VII-A
Lisarda singură.
LISARDA
Ce taine şi ce nebunii
Mi-ascunde ? Ce pozne-a făcut
La-ndemnul iubirii, smintit ?
Dar dacă acestea or fi
Doar simple motive prin care
încearcă să afle : se-ascund
In sclavii mei oameni de rînd ?
Hai, gînduri cutezătoare,
Acum hotărîrea s-o luăm.
Să şovăi, cînd e gentilom,
Nu sclav — şi eu însămi l-ador ?
Intră Belisa, furioasă, şi Celia cu Flora,
încercînd* s-o *reţină.

SCENA A VIII-A
Lisarda, Belisa, Celia, Flora.
BELISA
Chemaţi-l pe maur că mor !
Doar el mi-a adus alinare.
Mai repede, nu pot s-aştept
Cînd inima-mi plînge în piept.

LISARDA
Ce-i asta ?

CELIA
Durerile-amare

Ce-o chinuie, ele-s de vină.

BELISA
Pe Pedro chemaţi-l să vină,
Duşmancelor!

LISARDA
Fata mea, spune,
De unde-i această durere ?

BELISA
Nu vezi ? A-nceput să-şi răzbune
Iubirea,-ndelunga-i tăcere.

CELIA
Pe Pedro mă duc să-l aduc.

BELISA
Nu tu ; să mi-l caute Flora.

FLORA
Îndată,
Flora iese.

SCENA A IX-A
Lisarda, Celia, Belisa.
CELIA
(aparte)
(Şi lui îi plăcea
Aicea să stea !)

BELISA
Mamă !

LISARDA
Da ! ?

BELISA
Ai milă,-o să mor ; vine ora !

LISARDA
Ce simţi ? Ce durere te-apasă ?

BELISA
Ceva care urmă nu lasă

Pătrunde în inima mea ;
Îl simt cum străpunge şi doare
Şi, totuşi, eu nu-l pot vedea.
E-un vierme ce parcă-ar săpa
În inima mea şi mă doare ;
Mărunt e cît grunzul de sare,
Ori poate că este mai mic.
E gingaşă inima mea.
Şi plînge din orice nimic.
O, mama mea dragă, aş vrea
Să ştii că te cert, pentru tot
Ce-mi eşti încă mie datoare.

LISARDA
Ce trist! Oare eu ce-o să pot
Să-ţi dărui cînd inima are
Nevoie să fie salvată
De leacuri ciudate ? Ia-mi toată
Averea, şi ultimul ban.

BELISA
Nu vezi, bănuiala-ţi se-arată
Departe de răul ce-l am ? !
Vreau, mamă, un leagăn să-mi facă,
În el să-mi pun inima mea,
Durerea ce nu vrea să tacă
S-adoarmă în leagăn cu ea.
Să-i iei pelerină să poarte,
Şi ia-i pantofiori auriţi,
Bomboane să-i iei, colorate.

LISARDA
Baţi cîmpii !

BELISA
Taci ! De o treziţi
Va crede că lupu-a venit.

CELIA
Gătită astfel o să fie
Doar ea.
(Aparte.)
(Jur că n-am auzit
Nicicînd de-o aşa nebunie.)
Intră Flora şi Felisardo.

SCENA A X-A

Aceleaşi, Flora, Felisardo.

FELISARDO

(în şoaptă, către Flora)

Voi înnebuni !

FLORA

(la fel, către Felisardo)

Ai răbdare,
Căci medic vei fi, vrînd-nevrînd,
Acestei cuminţi domnişoare.

FELISARDO

Să stau lingă ea, acum, cînd
Am alte corvezi de făcut ?
În ce-ncurcătură-am căzut !
Şi cine-ngrijeşte de cai ?

LISARDA

Mai lasă-i încolo.

CELIA

(aparte)

M-ascund
Pe-aproape.

LISARDA

Belisa, tu stai
Pe scaunul ăsta, şi-acum
Tu, Pedro, vorbeşte-i.

FELISARDO

Dar cum
O pot lecui ? Zău mă miră
Orbirea voastră nespus.
Ce pot nişte unghii ?
Inspiră încredere ?
Vraci ştiu că nu-s.

LISARDA

Te supără-această minune ?

FELISARDO

Ce doctor v-aduseră-n dar !

V-au dat sănătatea, pot spune,
Pe mîinile unui grăjdar.

LISARDA
E-n tine o mare virtute.
Acum să-i lăsăm împreună !
Hai, Flora, la treburi tu du-te ;
Eu plec la Tiberio ; are
O vorbă mai veche să-mi spună.
Lisarda şi Flora ies, iar Celia se ascunde.

SCENA A XI-A
Felisardo, Belisa, Celia, ascunsă.
CELIA
(aparte)
O, Doamne,-am ajuns să m-ascund,
Să aflu ce taină-i aci !

FELISARDO
Fiindcă-am venit, ce-aţi dori
Să fac ?

BELISA
Dă-mi mîna ta, blînd.

FELISARDO
(aparte)
Iubire tirană, ce bine
Te ştiu. Ce mai vrei de la mine
Pe-o alta iubesc — şi urăsc
Purtarea şi-ntreaga ta fire.
(Către Belisa.)
Ia mîna cerută.

BELISA
(aparte)
Iubire,
Tu nu mă lăsa s-amuţesc.

FELISARDO
Nu poţi de la mine să.ai
Mai mult de o mînă muncită
Şi aspră, fiindcă-i silită
Să facă corvoadă la cai.

BELISA
Doar mîna aceasta mi-e leac.

FELISARDO
Şi-atunci, dacă eu vă fac bine,
De ce mă-nfieraţi tot pe mine ?
Aşa-mi răsplătiţi tot ce fac ?
De ce sînteţi crudă cu mine
Cînd spuneţi că medic vă sînt ?

BELISA
Fiindcă-aş intra în mormînt
O zi de-aş trăi fără tine.

FELISARDO
Ce sclav necăzut în greşeală
Îşi chinuie glezna în fiare ?

BELISA
Hai, sclavule, strînge-mă tare
Şi nu-mi cere-acum socoteală.
Aici! Vai ce tare mă doare !

FELISARDO
De ce suferiţi, înălţime ?

BELISA
De dorul de-a-i da celui care
N-a vrut să îmi ceară-o favoare
Întreaga mea graţie.

FELISARDO
Bine,
Dar asta-i durere ?

BELISA
Nu ştiu. îmi intră în ochi, tîlhăreşte,
Un fel de grăunţe-aşa fine
Că soarele-abia le zăreşte.
Şi astfel pătrund mai tîrziu
În inima-mi slabă pe care
O gîdilă, dîndu-mi o stare
De vis ; o visare plăcută.

FELISARDO

Vă plîng !

BELISA
Mă poţi plînge ; nu-s, oare,
De plîns ?

FELISARDO
Dar pe mine mai tare
Mă plîng, căci eu port din păcate
Un lanţ ce mi-ai pus dumneata,

BELISA
Şi mie, din pricina ta,
Iubirea-mi în lanţuri se zbate.
O, Doamne, ce-am spus ? Sînt nebună
Şi nechibzuită-n amor.
Ce nenorocire ! Vai, mor !
Hai, strînge-mă, iute, de mînă,

FELISARDO
Leşină. E nemaivăzut.
A dat-o-n leşin de ruşine ;
Uşor poţi ghici de-unde vine
Tot răul ce-o macină-atît.
Dar, bietul de mine, nu pot
Să-i fiu de-ajutor ; ce-i pot da ?
Se arată Celia.

SCENA A XII-A
Felisardo, Celia, Belisa, leşinată.
CELIA
Ba aţi lecui-o de tot
Voi înşivă dacă aţi vrea.

FELISARDO
S-o lecui ? Şi cum ?
Poţi să-mi spui ?

CELIA
Cînd mîna i-ai dat-o cuiva,
Nimic nu-i mai poţi refuza.

FELISARDO
Ţi-e fără de minte iubirea !

CELIA
E ea fără minte, dar nu-i
De loc uşuratică. Eu
Nu pot să-ţi îngădui jignirea
Trădărilor tale, mereu.
Juan mă iubeşte ; voi face
Ca-n braţe chiar azi să mă ţină.

FELISARDO
Vrei moarte de om fără vină ?
Din pricina ta nu am pace
Şi chinuri îndur, de nespus.
Această *senora* ţicnită
Acum se visează iubită, —
Pe mine de graţii supus.
Şi fără-ndoială că ştie,
Ori bănuie doar cine sînt;
Şi vraci m-au făcut vrînd-nevrînd,
De gardă să stau pînă-nvie.
De mînă m-a luat ca să-mi pună
în deget acest diamant.
O, nu te mîhni, e nebună !
Chiar gestul acesta galant
E rodul scrîntelilor ei.
Dar sufletul meu îţi închină
Acum, frumuseţe divină,
Inelul. Te rog, deci, să-l iei
Şi fugi pînă ce nu-şi revine.

CELIA
Să plec, să rămîneţi doar voi ?
O, nu ! Ia-ţi inelu-napoi.

FELISARDO
Atunci să plec eu ?

CELIA
Aşa-i bine,
Căci dacă-n leşin e pierită
Din dragoste, afle în tine
Tărie de piatră, şi-n mine
O dezamăgire cumplită.

FELISARDO
Eu plec chiar acum, pentru mine

Voinţa ta-i lege, ştii bine.
Felisardo iese.

SCENA A XIII-A
Belisa, Celia.
BELISA
Auzul nimic n-a scăpat ?
Ce-aşteaptă smintita-mi visare ?
Afară ! Ah, mor !

CELIA
Ce vă doare,
Stăpînă ?

BELISA
Nor greu' ce-adumbreşti
Speranţa în care-am visat!
Vai, mamă ! Hei, Flora, şi tu !
Pe unde v-ascundeţi de nu
Răspundeţi ?
Intră Lisarda, Flora şi Carrillo.

SCENA A XIV-A
Aceleaşi, Lisarda, Flora, Carrillo.
LISARDA
Tu strigi ? Ce doreşti ?
Ai toane, ori ce s-a-ntîmplat ?

BELISA
Nu-s toane.

LISARDA
Dar ce ?

BELISA
Am să-ţi spun
Ce fel ne sînt sclavii şi cum
Îşi merită soarta de-acum.
Cunoaşteţi inelul pe care
O sută de scuzi eu am dat ?

CARRILLO
Spuneţi-ne ce s-a-ntîmplat

Mai iute, că-mi pierd răsuflarea.

BELISA
Fiind eu aici leşinată,
Din mînă-atunci Zara mi-a tras
Inelul.

CARRILLO
Căţea de pripas !
Stricato, arată-ne mîna !

LISARDA
Chiar tu, ce păreai fără pată
Începi să fii hoaţă acuma ?

CELIA
Vai, doamnă...

CARRILLO
Căţeaua ! Mai latră !

FLORA
Chiar hoaţă ! Dar cine-o credea ?

LISARDA
Te poţi apăra în vreun fel ?

BELISA
Carrillo de n-o va-nhăţa,
De-mi ceri să mă înduioşez
Şi dacă iertată va fi
Tu moartă mă poţi socoti.

LISARDA
Carrillo !

CARRILLO
Da !

LISARDA
Ţi-o încredinţez.
Lisarda şi Flora ies.

SCENA A XV-A
Celia, Belisa, Carrillo.

CARRILLO
Prea-bine.

CELIA
Stăpînă...

BELISA
N-ai milă !
Belisa iese.

SCENA A XVI-A
Carrillo, Celia.
CARRILLO
Acum, înălţime-aţi văzut,
Că totul depinde de mine.

CELIA
Şi ce ai de gînd?

CARRILLO
Am să-ţi spun.
Dezbracă-te.

CELIA
Ce, eşti nebun ?

CARRILLO
Desigur, norocu-a făcut
Să ai un călău aşa bun.
Pe scurt : la-nceput lovitura
De bici, după-aceea arsura
Slăninei.

CELIA
Dar tu eşti bărbat ?!

CARRILLO
Aşa mi se pare.

CEL IA
Eu, stii
Că-s femeie ?

CARRILLO
Imediat Vedea-voi.
Dezbracă-te.

CELIA
Acum
E timpul să spun cine sînt:
Felisardo !

CARRILLO
Strigi ca şi cum
Un cîntec din urmă-ai cînta.

CELIA
Felisardo ! Soţul meu bun !

CARRILLO
O, el cu Mahomed se-ntreţine.
Termină !
Intră don Juan.

SCENA A XVII-A
Aceiaşi, don Juan.
DON JUAN
Şi chiar de-ai pleca
La Roma,-n greşeală mereu
Eu voi stărui, căci ştiu cine
E ea.

CELIA
Don Juan!

DON JUAN
Dar ce-i asta ?

CARRILLO
Cînd ce s-a-ntîmplat veţi afla,
Veţi şti, domnul meu, de ce eu
Fac asta. Inelul pe care
Senora Belisa l-a luat
Acum de curînd l-a furat
Chiar scîrba ce-aici vi se-arată
Cu mutra-i nevinovată.
S-o biciui mi-au spus, şi îndată,

Aşa cum vedeţi, eu...
Don Juan scoate sabia.

DON JUAN
Tîlhare,
Un înger să baţi ?

CARRILLO
Fiţi pe pace ;
De-i înger, nu văd ce v-ar face
Mîniei să-i daţi ascultare,
Căci îngeru-i spirit şi n-are
Deci trup, să-i pot face vreun rău.

DON JUAN
Te-Omor ca pe-un cîine !

CARRILLO
Valeu,
Tiberio, Flora, Belisa !
Carrillo iese.

SCENA A XVIII-A
Celia. don Juan.
CELIA
Iertaţi-l ; şi eu ştiu că i s-a
Dat ordinul ăsta.

DON JUAN
Îl iert
De-mi cereţi ; dar cine-a văzut
Vreodată atîta cruzime ?
Ah, voi, ochi frumoşi, voi, pe mine
Să nu mă cruţaţi ; acest piept
Zdrobiţi-l cu spada, să mor !

CELIA
Mă tem de Lisarda ; eu plec.
Permiteţi-mi, dară, să trec.
Vă rog daţi-mi voie ! Ea dacă
Mă vede aici, n-o să-i placă
Că stăm fără martori ; i-am da
Motiv pentru-o nouă mînie.

Mă duc deci la bucătărie
Acum.

DON JUAN
Stai o clipă !

CELIA
Aş sta,
Dar nu pot !
Celia iese.

SCENA A XIX-A
Don *Juan, singur.*
DON JUAN
Atîta cruzime,
O, Doamne ! La ce să mă mir
Că fuge, sărmana, de mine ?
Un josnic lacheu, ca un zbir
De-a mamei poruncă-ascultînd,
Era să comită o crimă
Cu-această făptură divină,
De ceruri creată să fie
O culme-a minunilor lui.
Ea tot o să-mi fie soţie.
Uimirea-i pîndeşte-n curînd,
Uimirea şi-adîncă-ntristare ;
Cunosc doar o singură cale
Şi ce-am hotărît am să fac.
Intră Tiberio şi Lisarda.

SCENA A XX-A
Don Juan, Tiberio, Lisarda.
TIBERIO
Ce-ai spus c-o să faci, don Juan ?

DON JUAN
Luaţi seama la ceea ce am
A spune, căci voi sînteţi cei
Cărora mă simt obligat
Respect să le-arăt. Cum spusei,
Era adineauri aci

Lacheul , de n-ar fi fugit
Prea repede, şi-ar fi luat
Răsplata fiindcă-a-ndrăznit
Smintitul de el să gîndească
Pe Zara s-o biciuiască.
De aceea-n vedere vă pun
Că n-am să permit niciodată
Să-mi fie ameninţată
Soţia mea, ca acum.

LISARDA
Şi ce-ai vrut să spui tu cu asta ?

DON JUAN
Că Zara îmi este nevasta.

TIBERIO
Eu cred că mai bine ţi-ar sta,
Juan, dacă te-ar interna în ospiciu.

DON JUAN
Eu nu sînt nebun,
Tiberio.

TIBERIO
Nu ? Atunci cum
Îndrăzneşti astfel să vorbeşti ?
O, ce te-aş bate acum,
Nebun fluşturatec ce eşti...

DON JUAN
Abţine-te !

TIBERIO
Zău că te-aş bate,
Să scapi de ruşinea pe care
Tu n-o bănuieşti.

DON JUAN
Nu se poate
Pe-un ton respectuos să-mi vorbeşti ?
De nu mi-ai fi unchi...
Don Juan iese.

SCENA A XXI-A

Tiberio, Lisarda.

TIBERIO

Mie-mi spui ?

LISARDA

O, lasă-l în minţile lui !
Căci dacă el vrea să se-nsoare
Cu-o sclavă, atunci vreau şi eu
Să iau de bărbat sclavul meu.

TIBERIO

Ce spui ?

LISARDA

Că drept răzbunare,
Îi dărui întreaga-mi avere.
Pe Pedro chiar azi îl voi lua !
Nu-i pot lui Juan suporta
Capriciile, nu am putere,
La fel, nici sminteala Belisei.

TIBERIO

Şi tu eşti nebună ca ei!
Şi, totuşi, eu parcă ţi-aş da
Un sfat să le poţi stîmpăra
Mînia — să-i faci să se teamă.

LISARDA

Şi care-i ?

TIBERIO

La curte trăieşte
Un bun cavaler ce se cheamă
Felisardo ; se-asemuieşte
Cu sclavul ce-l ai aşa bine,
Că dacă alături i-ai pune.
Nici tu cred că n-ai putea spune,
De-i vezi, cine-i Pedro şi cine
E celalt, mai ales dacă
La fel amîndoi se îmbracă.
Și pentru că falsa-nfierare
La Pedro poate dispare,
Iar lanţu-l poţi scoate şi pune,

În tainã-i vom da sã se-mbrace
Veşminte bogate şi bune,
Şi-apoi vom veni şi vom face
Peţirea ce-o punem la cale —
Şi-apoi cã semnãm, ne-am preface
Contractul de cãsãtorie.
Copiii vãzînd au sã fie
Niţel spãimîntaţi şi vor pune
Frîu, unul — dorinţelor sale,
Iar celalt — atîtor capricii.

LISARDA
Par bune urzelile tale ;
Dar nu l-ar putea recunoaşte
Pe Pedro ?

TIBERIO
Chiar asta aş vrea ;
Vor crede atunci despre tine
Cã-ncerci sã-i înşeli pentru-a-i da
Averea ta sclavului.

LISARDA
Fie,
Dar mai înainte e bine
Ca planul acesta sã-l ştie
Şi Pedro.

TIBERIO
Mã duc sã-i vorbesc.
Tiberio iese.

SCENA A XXII-A
Lisarda singurã.
LISARDA
Vorbeşte-i. Cum ? încã nu ştiu ;
Ştiu numai cã leacu-mi gãsesc
Şi bãnui cã sclavul ce-l ţiu
E însuşi acel cavaler.
Da, ei mã mãritã în glumã
Cu-o astfel de înşelãciune,
Iar eu mã mãrit serios ;
Cãci dacã ascult ce îmi spune
Azi, inima, nu-i îndoialã

Că Pedro şi-acel Felisardo
Sînt una şi-aceeaşi persoană.
Lisarda iese. Intră Belisa şi Flora.

SCENA A XXIII-A
Belisa, Flora.
BELISA
Adu lumînările-aici.

FLORA
Mă duc să le caut, *senora.*

BELISA
Şi masa de scris trage-o, Flora.
FLORA
Îndată.
Veţi scrie-o scrisoare ?

BELISA
Mai ştii ? Pot strînge în rînduri
Ce vreau să aştern pe hîrtie ?
Ce pană-ar fi-n stare să-scrie
Atît de ciudatele-mi gînduri ?

FLORA
Cum fu întîmplarea cu Zara
Ce-atît de cumplit te-a mîhnit ?

BELISA
Cînd m-am prefăcut că leşin —
Atît cît să-mi trag răsuflarea
Şi el mi-a dat mîna,-i trecui
Inelul în deget.

FLORA
Ce spui ?
Lui Pedro ?

BELISA
Da, lui. De-ar fi vrut,
El ar fi putut să-nţeleagă,
Ingratul, dar a apărut
Ea, sclava geloasă şi rea,

Ca demonul, căci ne pîndea.
El dîndu-i inelu,-a crezut
Că sînt cum păream : leşinată.
Şi-n dreapta mînie spre care
Mă-mpinse chiar dragostea lui,
Minţii, pentru-a mea uşurare,
Spunînd cum că ea l-a furat.
Dar nu i s-a dat, din păcate,
Pedeapsa ce-o merita.

FLORA
N-a vrut don Juan — nu-i aşa ?
S-ar spune că el vinovat e.
Şi, totuşi, n-aveţi dreptate ;
De unde putea să-nţeleagă
Pedro ce taină de dînsul vă leagă?
Prin astfel de semne nu poate
Iubirea să i se arate.
Iar cînd se întîmplă iubiţii
Să fie de rang diferit,
Vă trebuie cele mai bune
Mijloace pentru a-i spune .
Ce mult îl iubiţi, spre a fi
De el înţeleasă.

BELISA
De-aş şti,
Ah, Flora, că-i el cel pe care
Îl bănui, i-aş mărturisi
Ce mult gelozia mă face
Să sufăr, şi-a lui nepăsare.

FLORA
Se-ascunde de-a zilei lumină
Un suflet cinstit şi ales ;
Dar noapte-i şi noaptea-ţi dă ghes
Să-ţi iei libertate deplină.
Ia-ţi inima-n dinţi dar, şi-i spune
„Sînt eu, dragul meu, te iubesc !

BELISA
Acuma cînd stau şi gîndesc
La faptele mele nebune
Pot spune că-mi dete iubirea
Pedeapsa aceasta, anume ;

Cu armele mele, pieirea
Mi-aduce oricînd m-aş opune.
Tu ştii dar ce ai de făcut
Cînd Pedro aici s-o afla
Ca eu să îmi pot alunga
Sfiala prin care-am trecut;
Scurtînd luminările, stinge-o
Pe una, aşa, din greşeală.

FLORA
Dar cealaltă ?

BELISA
Fără-ndoială
Lumină nici pic n-o rămîne ;
Pe-a bunului-simţ voi cerca
S-o-năbuş, pe cît voi putea,
Ca tot ce gîndesc să-i pot spune.
Să mergem acuma, căci iată,
Vin sclavii-mpreună încoace.
Belisa şi Flora ies. Intră Celia şi Felisardo.

SCENA A XXIV-A
Celia, Felisardo.
FELISARDO
Măsurile lor mă vor face
Să-ncep să mă apăr, îndată.

CELIA
Gîndeşte-te bine-nainte.

FELISARDO
Eu cred că e mult mai cuminte
Acum să le spun cine sînt,
Căci nu văd la ce-aş aştepta
Din nou fără rost, pînă cînd
Ei, iar, într-o zi îţi vor da
Pedeapsa de azi — şi-un lacheu
Să-ncerce s-ameninţe iară
Doi ochi ce întrec strălucirea
Luminii.

CELIA
Te rog, dragul meu,
Gîndeşte-te bine-nainte.

FELISARDO
De ce s-aşteptăm fără rost
Cînd azi navarezul a fost
La slujbă să-nchine fierbinte
Că rana-i trecu, şi să deie
Acatist, ca orice femeie
Lăuză ? Şi-apoi m-au scîrbit
Atîtea necazuri, cumplit :
Nu dorm, am puţin de mîncare,
Ba port şi belciugul pe care
— De n-ar fi din pricina ta —
Eu nu l-aş putea îndura.
Iar ieri — ce cumplită ruşine —
La rîu să mă duc mă siliră.

CELIA
Şi-acum, Felisardo, te miră
Că singur necazul nu vine ?
Eu ştiu că-s nedemne de tine
Veşmintele, munca de-aici ;
Dar, oare, cu cît sînt mai mici
Durerile mele ?

FELISARDO
Şi-i bine
Ce facem ?

CELIA
Da, inima-mi spune
Că da. Acum du-te, că vine Belisa.
Intră Belisa şi Flora.

SCENA A XXV-A
Felisardo, Celia, Belisa, Flora.
BELISA
Nu, Pedro rămîne !

FELISARDO
(în şoaptă către Celia)
M-aşteaptă corvezi de argat.

CELIA
(în şoaptă către Felisardo)
Aşteaptă.

FELISARDO
(în şoaptă către Celia)
Aştept tremurînd.

BELISA
Aş vrea să-ţi vorbesc cînd vom
Doar noi.
Belisa şi Flora stau deoparte.

CELIA
(*aparte)*
Vai!

FELISARDO
(către Celia)
Ce s-a întîmplat ?

CELIA
Nu vezi ?

FELISARDO
Iar geloasă ?

CELIA
Dar tu
Mă crezi că-s de piatră ?

FELISARDO
Tu ştii :
Pămîntul de mi-ar dărui,
Voi spune pămîntului : nu !
Intră Lisarda şi Tiberio,

SCENA A XXVI-A
Aceiaşi, Lisarda, Tiberio.
LISARDA
Aşa-au hotărit.

TIBERIO

Nu mă miră,
E tînăr Juan.

LISARDA
Mi-a şoptit
Carrillo ce-a plănuit.

TIBERIO
Ce-anume ?

LISARDA
Se sfătuiră —
În taină cu tineri smintiţi
S-o fure pe sclavă.

FLORA
(în şoaptă, către Belisa)
Senora,
Acum nu puteţi să-i vorbiţi
De faţă cu toţi.

BELISA
(către Flora)
În orice prilej.
Că dragostea leacuri găseşte
În orice prilej.

FLORA
T-ei căi
Cînd leacul îl vei folosi.

BELISA
Hei, Flora !

FLORA
V-ascult...

BELISA
Mucăreşte
Lumînările astea.

FELISARDO
(aparte)
Nebuna
Va stinge lumina.

FLORA
(aparte)
Şireată-i
Iubirea.

BELISA
Ai stins-o acuma ?

FLORA
Prea scurt tăiai mucul şi, iată,
Se stinse.

BELISA
Dar ce, nu ştiai
S-o stingi ?

FLORA
Nu, n-am luat aminte ;
Eu ştiu doar să tai, şi cînd tai
Se-ntîmplă ; dar o voi aprinde
Cu cealaltă.

BELISA
Stai, ai răbdare ;
Ţi-arăt cum se face.

FLORA
Ei, drace,
Şi-a doua s-a stins ; ce-ntîmplare !

LISARDA
Ce-i asta ?

TIBERIO
N-avem ce face,
De-acum pe-ntuneric vom sta.

LISARDA
De ce ?

FLORA
Să le pot curăţa
Mai bine, le-am stins dinadins.

LISARDA
(aparte)
Deci iată-un prilej nimerit
Să trec lîngă sclav.

BELISA
(aparte)
În sfîrşit,
I-oi spune azi tot ce mă doare.

FELISARDO
(aparte)
Deci pînă-or găsi luminare
M-apropii de Celia mea.

CELIA
(aparte)
Duşmanii mei n-or vedea
Că stau lingă pieptul iubit.
Pornesc încet prin întuneric, Belisa spre mama ei,
Celia spre Flora şi Felisardo spre Tiberio.

LISARDA
(către Belisa, pe care o crede Felisardo)
Iubite, ascultă-mă, vrei ?

BELISA
(către Lisarda, pe care o crede Felisardo)
Nu asta-şi doreşte pe lume
Iubirea, s-asculţi tot ce-ţi spune ?

FELISARDO
(către Tiberio, pe care îl crede Celia)
O, nu te mai teme de ei
Şi-ascultă-mi dorinţa nebună.

TIBERIO
(către Felisardo, pe care îl crede Lisarda)
Îmi spui toate astea, tu, mie ?

FELISARDO
(către Tiberio)
Cum, nu eşti convinsă ?

TIBERIO

(către Feiisardo)
Ba pînă
Acum sînt convins c-o să facă Juan,
În curînd, o prostie.

FELISARDO
Mă tem de Belisa că-mi face
Alt rău.

CELIA
(Florei, pe care o crede Felisardo)
Să fiu, de ce-ţi place,
Geloasă pe tine, iubite ?

FLORA
Da' cine-i ?

CELIA
Cum, tot n-ai. văzut ?

FLORA
În ce-ncurcătură-ai căzut!

CELIA
La mine de ţii, tu promite-mi
Că nu-i mai vorbeşti.

FLORA
Eu ? Dar cui ?

BELISA
(Lisardei, pe care o crede Felisardo)
Eu n-am îndrăznit, dar acum
Nimic nu mă-opreşte să-ţi spun
Ce nu am mai spus nimănui,

LISARDA
(către Belisa,* pe care *o crede Felisardo)
O, Doamne, prin cîte-am trecut,
Iubirea s-o tăinui în mine !

FELISARDO
(către Tiberio, pe care-l crede Celia)
Dă-mi mîna !

TIBERIO
(către Felisardo, pe care-l crede Lisarda)
De ce ? Nu ţi-e bine ?

FELISARDO
(către Tiberio)
Nu fi supărată, că n-are
De ce să te supere mîna.

TIBERIO
Aprindeţi luminile-acuma !
Ce-i asta ? Chiar vocea ta-mi pare
Străină, cuvintele tale
La fel sînt.

BELISA
(către Lisarda, pe care o crede Felisardo)
La cîte-ncercări
M-ai pus, fără voie, iubite.
Dă-mi mîna !

LISARDA
(către Belisa, pe care o crede Felisardo)
Le dau pe-amîndouă
Acum.

FELISARDO
(către Tiberio)
Nu vrei să-mi dai mina ?

TIBERIO
Aduceţi aici luminări !
Intră Carrillo cu o torţă, luminindu-l pe don Juan.

SCENA A XXVII-A
Aceiaşi, don Juan, Carrillo.
CARRILLO
Dar unde-alergaţi ?

DON JUAN
Ai dreptate,
Că prea fug. Dar ce s-a-ntîmplat
De staţi pe-ntuneric ?

TIBERIO

Nepoate, Luminile le-am aşteptat.

BELISA
(aparte)
Cu mama-am vorbit;. foarte bine ;
Să afle !

LISARDA
(aparte)
Belisei i-am spus,
Nu lui, vai, biata de mine,
Că sclavu-mi iubesc aşa mult,
Iar mie mi-a fost dat s-ascult
Că ea îl iubeşte nespus.

FELISARDO
(aparte)
Tiberio, deci, m-asculta,
Şi lui îi spuneam : „draga mea".

TIBERIO
(aparte)
De neînţeles îmi părea —
Crezînd că Lisarda-mi vorbeşte
Dar Pedro-mi spunea că iubeşte
Şi dragostea-şi mărturisea.

CELIA
(aparte)
Oh, noapte, tu, mamă-a greşelii !
Acuma abia îmi dau seama
Că Florei-i spuneam c-o iubesc.

LISARDA
De ce vii aici ca un grec
Să-i dai Troiei foc ?

DON JUAN
Dă-mi soţia,
Senora ; venit-am s-o iau
Din noaptea aceasta cu mine.
Tu nu te măriţi ? Foarte bine,
Şi eu vreau acum să mă-nsor.
Deci care din noi e mai bun?

LISARDA
Încuie-o pe Zara, tu, Flora !

DON JUAN
S-o-ncuie ?

TIBERIO
Te-astîmpără-ţi spun !

DON JUAN
Cînd sînt bîntuit de amor ?

LISARDA
Tu, Pedro,-mpreună cu Flora
Păzeşte-o pe Zara.

FELISARDO
Mă duc îndată, căci ceea ce face
Don Juan, nedrept e, *senora.*

DON JUAN
Tu, cîine ?

FELISARDO
Eu nu sînt decît
Un cîine-al acestei grădini,
Şi-n timp ce la poartă păzesc
Şi stau să o apăr de-oricine,
Prin zid chiar de-aţi vrea a străbate,
Tot nu veţi intra, nici culege
Vreun fruct jinduit de amorul
Acesta, aşa violent.
Căci eu semănai o atît
De nepieritoare speranţă,
Încît răzbunîndu-mă-abia
Veţi şti ce-am să fac pentru ea.
Un cîine bătut se întoarce
Şi-asupra stăpînului său ;
Eu-s cîinele care vă muşcă,
Fiindcă iubirea cînd are
Motive să fie geloasă
Devine cumplită turbare.
Flora şi Felisardo ies, ducînd-o* pe *Celia.

SCENA A XXVIII-A

Belisa, Lisarda, don Juan, Tiberio, Carrillo.

DON JUAN

Lăsaţi-mă-acum să. răzbun
Cuvintele neruşinate
Pe care-a-ndrăznit să le spună
Nemernicu-acesta barbar.

TIBERIO

Fii calm, don Juan, şi învaţă
Că nu este drept ca să pierzi
Respectul ce îl datorezi
Şi vîrstei şi rangului tău.

DON JUAN

Nu ştiu bătrîneţea ce-nseamnă ;
Tu însă-ai fost tînăr şi ştii
Iubirea la ce nebunii
în anii cei tineri te-ndeamnă.
Şi apoi eu nu ştiu de unde
Ţi-ai luat acest drept de-a răspunde
De drumul ce-l am de făcut.

LISARDA

Să nu-l iei în seamă,-i nebun.

DON JUAN

Dă-mi, mamă, nevasta, îţi spun.

BELISA

Eu, frate, destul am tăcut,
Deşi noi am fost supărate
Din pricina-a tot ce-ai făcut.
Răspunde-mi, pe cine ai vrea ?

DON JUAN

Pe Zara, ea-mi este soţie.

BELISA

Pe Zara ? O sclavă ? Vai mie !

DON JUAN

înseamnă că ştiu cine-i ea,

Cînd viu şi o cer.

BELISA
Dacă ştii
De-această turcoaică ceva
Mai mult decît noi, ai putea
Să spui adevărul, cum fac
Cei nobili.

DON JUAN
Şi dacă vine
Aici, cineva, să-ntărească
Părerile mele, ce-aţi spune ?

TIBERIO
Un om de încredere dacă
Ne-arată greşeala, şi spune
Că Zara e demnă de tine
Şi poate să-ţi fie soţie
Femeia-nsemnată pe faţă
Cu fieru-nroşit, atunci fie,
Cuvîntul mi-l dau că în seara
Aceasta ţi-o dau de nevastă.

DON JUAN
Carrillo, du-te de-l cheamă
Pe Eliso ; ba nu, e mai bine
Să mergi împreună cu mine,
Căci vreau chiar acum să-l aduc,
Aici, pe-al ei tată-n persoană.

CARRILLO
Stăpîne, gîndiţi-vă bine
Ce mare jignire-aţi aduce
Familiei voastre.

DON JUAN
Ajunge,
Infame, de nu-ţi vrei pieirea !

CARRILLO
Lumină-i, şi tot nu vedeţi
În ce-ncurcătură sînteţi în stare-a intra !

DON JUAN

E iubirea,
Ea însăşi, lumină.

CARRILLO
Şi-aşa ;
Dar torţa aceasta priviţi :
Ea arde acum, precum ştiţi,
Din pricina cerii din ea ;
Lumina din ceară-şi hrăneşte.
Dar dacă-o întorc de la vînt
Cu flacăra către pămînt,
Chiar ceara din care trăieşte
I-aduce pieirea mai iute.

DON JUAN
Lacheu filozof !
Ce mă-opreşte
Să-ţi tai picioruşele ?
Du-te !

CARRILLO
Vai, cine-ar putea lumina
O minte de orb, cînd iubeşte ?
Carrillo şi don Juan ies.

SCENA A XXIX-A
Tiberio, Lisarda, Belisa.
TIBERIO
(în şoaptă, către Lisarda)
Prilejul ivit s-ar părea,
Lisarda, că-i bun, spre-a-ncerca
Acum falsa căsătorie.

LISARDA
(în şoaptă, către Tiberio)
Lui Pedro dă-i. haine bogate ;
Ca *don* Felisardo s-arate
Şi-aici la vedere să vie ;
Aşa-i liniştesc pe copii.

TIBERIO
(în şoaptă, către Lisarda)
Întocmai voi face ; va fi

Cu neputinţă să-l recunoască
Aşa, îmbrăcat cavaler
Şi fără marcajul de fier.
Tiberio iese.

SCENA A XXX-A
Lisarda, Belisa.
LISARDA
(aparte)
Va fi chiar şi el păcălit
De-această-nscenare ; el crede
Că vreau numai să-mi pedepsesc
Copiii, şi nu că doresc
Să iau pe un om care are
Doar nume de sclav.
Tare.
Nu ştii, oare,
Tiberio unde-i ?

BELISA
Nu cumva
S-a dus la notar ? !

LISARDA
Mă mărit ! Mă miră că n-ai auzit !...

BELISA
Nu zău, te măriţi, dumneata ?

LISARDA
Acum va veni la vedere.
L-aştept.

BELISA
Şi ce e ?

LISARDA
Cavaler. Tiberio-acum e la el ;
Chiar astăzi, aici, mă va cere.

BELISA
Ne sperii, acum ?

LISARDA
Vei vedea

C-am spus adevărul curat.
Adeseori m-au supărat
Purtările voastre nebune !
Da, sufletul voi mi l-aţi scos
De cum v-arătarăţi pe lume.
Mi-ajunse cuţitul la os ;
Şi tu, cu-ale tale smintite
Capricii, mîncînd şi argilă,
Purtîndu-te fără de milă,
Cerînd să-ţi ia sînge mereu,
Şi-acel fluşturatec nebun,
Podoabe cerînd, cheltuind
Într-una doar aur şi-argint
Pe cărţi şi femei ! Iar acum
Deodată-a prins gust să se-nsoare.
De toate acum am scăpat,
Iar glumele s-au arătat
A fi adevăruri amare.
Da, mama drăguţă-a sfîrşit;
Azi nu mă mai vaiet, nici plîng,
Şi chiar dacă-o fi să ajung
Soţie de sclav, mă mărit.
Sînt tînără încă, şi-aş vrea
Un om să se-ocupe de mine.
Am bani cîţi doresc.

BELISA
De-i aşa,
Ascultă-mă !

LISARDA
Cum se cuvine.

BELISA
Mamă, dragă mamă,
Iar te plîngi de mine
Că sînt năzuroasă ;
Ştiu că ai dreptate.
Năzuroasă însă
Am venit pe lume,
Şi meteahna asta
E ca floarea care
În april se-arată.
Dar tu, dragă mamă
Ce-ai putea să spui

Cînd a ta nobleţe
De la Cid coboară ?
Şasele şi-un şapte
(Şapte mii să fie ?)
Ţi-au picat la joc.
Ţi-a căzut şi asul,
Nu-l mai tăinui.
Măsluişi şi vîrsta,
Cum sînt eu să fii,
Dîndu-i frumuseţe
Nouă-mbrăcăminţii
Şi pieptănăturii.
Dacă peste părul
Înnoptat, pe care
Ţi-l văzui pe frunte,
Anii aşezară
Umbre de ivoriu,
Uşurinţă pare
Vana ta dorinţă
De-a te mărita
Şi ţi-e josnic gîndul
De-l duci la-mplinire
Cînd eu nu am mire
Spui că-i răzbunare,
Mamă, dar ia seama :
Ay, căscatul este
Semn că-ţi vine somnul
Slăbiciunea ta
Va fi fost mai rea ;
Carne ai, ţi-e foame,
Pătrunjel rîvneşti.
Cîmpul îşi ridică
Tarba şi te ceartă ;
Hai, nechează, mamă,
Mînzul e pe-aproape.
Nu căta pricină
Postului de-aici ;
O să bei şi apă,
Vei mînca apoi.
Vei dori iubire,
Dar cu frica-n sîn
Vei trăi, căci nu e
Vreun judecător
Care să nu vrea
Pernă, ca să stea
Mai uşor în scaun.

Şi aceia care
Veşnic mă bîrfiră
Şi te ameţiră
Tare-ar vrea să mor.
Căci ei sînt ca scrisul
Neciteţ ce-ascunde
Gînduri rele-n el,
Ca pisica blîndă
La căutătură
Chiar cînd stă la pîndă..
Semeni cu-o furnică ;
Bătrîneţea-ţi dă
Aripi, dar pe tine
Lumea te va rîde.
Îţi urez noroc
Dacă-ai hotărît
Iar să te măriţi ;
Dar deschide ochii
Şi m-as cultă bine :
Dacă şi bărbatul
E bătrîn ca tine,
Două sloiuri reci
Veţi uni pe veci,
Şi ce trist va fi !
Tînăr dacă e,
Iară tu bătrînă,
Mamă, vei ajunge
Frînghia pe care
Sare acrobatul
Ca să îl arunce-n
Aer mai uşor.
Potîrnichi va vrea
Veşnic să mănînce,
Va-mbrăca-n mătase
Cîte-un îngeraş.
Cu averea ta.
Şi Adonis [22] fi-va
În Madrid acelor
Zîne care fac
Din cel mai bogat
Cavaler, cînd vor,
Un biet cerşetor.
Spun inimii tale
Toate astea, dar

---

22 ***Adonis :*** **erou mitologic grec înzestrat cu o mare frumusețe, prefăcut, după moarte, de Venus în anemonă. Simbolizează tipul de frumusețe efeminată.**

Mi-ai putea răspunde
N-are crezământ
Vorba-n faţa celui
Hotărît să facă
Ce şi-a pus în gînd.
Intră Tiberio şi Felisardo frumos îmbrăcat,
fără semn pe obraz şi fără belciug.

SCENA A XXXI-A
Aceleaşi, Tiberio, Felisardo.
TIBERIO
(către Felisardo)
Fii fără grijă, poţi intra,
Mi s-a dat încuviinţare.

FELISARDO
De-aş avea curaj mai. mare.

TIBERIO
Intră totuşi ; nu uita
Să răspunzi la nou-ţi nume :
Felisardo ; doar la el.

FELISARDO
(aparte)
(Ce ciudat că mi se spune
Că mă cheamă-acum la fel
Cum mi-e numele.)

LISARDA
(aparte)
Răbdarea
Pusă mi-e la grea-ncercare.

BELISA
Asta însă contrazice
Chiar mărinimia ta,
Căci văzînd ce văd, n-aş zice,
Mamă, că te-ai mărita.

TIBERIO
Doamnă, soţul ţi-a venit.

BELISA
Doamne ! Ce văd ? Pedro-i,oare?

FELISARDO
Deşi-avui îndrumătoare
Doar dorinţa mea, aş vrea
Să vă spun că şi-a găsit
Dragostea-mi răsplata rară.

LISARDA
Fii aici, binevenit,
Eu sînt cea mai norocoasă,
Căci venind la mine-n casă
Dragostea mi-ai dăruit.

TIBERIO
Scaune, imediat,
Noilor căsătoriţi.

BELISA
Unchiule !

TIBERIO
Ce vrei ?

BELISA
Glumiţi,
Ori s-au luat cu-adevărat ?

TIBERIO
Încă nu, nu-ţi pierde firea,
Dar cred că s-au înţeles.

BELISA
Cum, nu-i Pedro ăsta ?

TIBERIO
Cine ?

BELISA
Pedro, sclavul.

TIBERIO
Vai de tine, Eşti nebună !

BELISA
Poate tu ;
Chiar pe Pedro şi-a ales
Mama, ca să se mărite ?

TIBERIO
Uită-te la el mai bine ;
Cel pe care-l vezi acu'
E un cavaler şi-l cheamă Felisardo.

BELISA
Pe-ndelete
Vreau să-l văd ; de bună seamă
Că e el, ce mai aştept ?

TIBERIO
Uită-te mai de aproape
Pedro,-aşa cum bine ştii,
Are-obrazul înfierat.

BELISA
Da, aşa-i, m-am înşelat
Deşi cred c-ar fi putut
Sclavul de-acel semn să scape.

TIBERIO
Cum ? Doar semnul e făcut
Chiar în carne. Tot ce spui
E curată nebunie.
Vezi să nu fii astfel luată
De mai stărui, cine ştie...
Intră Flora şi Carrillo.

SCENA A XXXII-A
Aceiaşi, Flora, Carrillo.
FLORA
Să-mi dea mie spor Dumnezeu
Atît cît de chipeş se-arată
Străinul pe care-l văd eu.

CARRILLO
Eu n-am pomenit niciodată
Obraz să se-asemene-atît
Cu-acela al sclavului.

BELISA
Flora !

FLORA
Senora...

BELISA
M-am hotărît,
Să-i dau aşteptării-un sfîrşit.
Nu-i Pedro acesta ?

FLORA
*Senora,*îi seamănă bine.

BELISA.
Fugi, Flora,
La Pedro, îndată, şi-l cheamă.

FLORA
Şi-un orb ar vedea, negreşit,
Că ăsta e Pedro; mi-e teamă
Că prea mult stăpîna-ndrăgeşte
Virtuţile lui ; i-a plăcut
Deci sclavul, de-aceea a vrut
Astfel să vă-nşele.

BELISA
Fireşte ! Ah, cîine ! de eşti tu iubit
De mama şi onoarea-i pierdută.
N-o-mpiedică pîn' la sfîrşit
Să-şi schimbe-acest plan nebunesc,
Să nu crezi că-ţi pot eu ierta
Jignirea ce-aduci stirpei mele.
Tot nu vei scăpa ; mîna mea
Ţi-o da lovitura de moarte.
Şi-acum vreau să trec ; la o parte !

FELISARDO
Ce-i asta ?

LISARDA
O fiică nebună
Pe care-au cercat să o pună
Sub lacăt să stea peste zi.
Hai, luaţi-o acum de aci !

BELISA
Nu eu sînt, ci tu eşti nebună,
Tu, care îţi iei de bărbat
Un cîine.

FELISARDO
Trist lucru !

BELISA
Ce-ar fi
Să nu mă mai batjocoreşti ? !
Intră Celia, îmbrăcată foarte bogat, cu o mantie;
e urmată de un scutier.

SCENA A XXXIII-A
Aceiaşi, Celia, scutierul.
CELIA
Desigur, la timp am intrat.

TIBERIO
Senora e naşa.

FELISARDO
Am păstrat
Acest scaun liber, deşi
Virtuţile voastre divine
O inimă ar merita.

LISARDA
Vă rog dar a vă aşeza,
Senora, aci.

BELISA
Oare cine
E-această *senor,* nu Zara ?
Căţea, cum...

TIBERIO
V-am spus s-o legaţi
Pe-această nebună!

CELIA

Dar cine-i
Senora-ndrăzneaţă ?

LISARDA
Nu-i daţi
Atenţie, zău, e mai bine ;
E o năzuroasă prea mare.

BELISA
Nu-i Zara ? Poţi spune că nu ?
Dar cum se întîmplă că tu,
Deşi eşti soţia lui Pedro,
Admiţi ca acum să se-nsoare
Cu mama ?

CELIA
Cum văd şi-a pierdut
Năzuroasă şi minţile !

BELISA
Cum ?
Te-ncumeţi ? De nu mă răzbun
Pe ei, pentru tot ce-au făcut,
Eu nu sînt femeie. Să ştiţi,
Voi, cîini înrăiţi...

TIBERIO
N-auziţi ? !
Închideţi această nebună !

BELISA
Deci mama cu el se cunună...
Intră don Juan, Prudencio, tatăl Celiei,
Eliso şi oamenii legii.

SCENA A XXXIV-A
Aceiaşi, don Juan, Piudencio, Eliso.
DON JUAN
în casa aceasta se face
Nuntirea ; veniţi, dar,
Încoace, încet, pe furiş.

FELISARDO
Vai de noi!
Ascunde-te, Celia ! Vine
Acum, tatăl tău, după tine.

ELISO
E-aci Felisardo ?

FELISARDO
Ce-aud ?
Eliso e...

PORTĂRELUL
Cine-i aici Felisardo ?

FELISARDO
Eu-s cel care zici.
Ce vrei ?

PORTĂRELUL
Este el?

ELISO
În persoană.

FELISARDO
Eliso, tu însuţi să vii
Cu oamenii legii ?

ELISO
Să ştii,
Eu astfel plătesc necredinţa
Oricărui prieten de-al meu.

FELISARDO
Mă crezi trădător ?

ELISO
Uneori,
Fiindcă deşi voiam eu
S-o iau pe Belisa, te-nsori
Cu dînsa chiar tu ; e precum
Bănuiam şi se vede acum
Cînd eşti în petit.

FELISARDO
Tu visezi?

ELISO
Au cine peţeşte,. nu tu ?
Îi trebuie încă dovezi
Acestei trădări ? Oare nu
Ajunge că te-am tăinuit,
Ca sclav ars cu fieru-nroşit
Vînzîndu-te-apoi, să te scap
De ce-ai făptuit altădată,
Ca astăzi să văd că apare
În haină de mire, bogată,
Trădarea,-n culori ţipătoare ?

FELISARDO
E drept că mă reîntîlneşti
Cum spui, dar de sînt vinovat,
Cu gîndul măcar de-am greşit,
Din propria-mi mînă primeşti
Şi spada, să fiu osîndit.

BELISA
Mai are acum vreun rost
Să negi, Felisardo, ce-a fost ?
Cu mine tu eşti însurat;
Inelul chiar azi ne-a legat.

FELISARDO
Cu tine ?

BELISA
Poţi spune că nu ?
Carrillo şi Flora-au văzut !

ELISO
Nemernic ce eşti, poţi acu'
Să tăgăduieşti ce-ai făcut
Cu martori ?

LISARDA
Dar martorii mint,
Şi însăşi Belisa-a stîrnit
Această-ncurcată poveste ;
Nu ei, Felisardo, ci mie

Mi-e soţ legitim hărăzit.
Ea ţie-o să-ţi fie soţie,
Căci pe Felisardo-l iau eu !
Celia îşi dă vălul la o parte.

CELIA
Staţi, doamnelor, încetişor !
Vă spun, Felisardo e-al meu ;
Nevastă îi sînt numai eu !
S-o spună şi el.

FELISARDO
O şi spun.

PRUDENCIO
Nu-i Celia?

DON JUAN
Ea.

PRUDENCIO
Sînt dator,
Juan, să-mi cer scuze acum ;
Să uiţi, aşadar, tot ce-am spus.

DON JUAN
Durerea mea toată-a apus
În faţa ruşinii-ndurate
De mama şi-a mea surioară.
Şi-l rog doar atît pe Eliso :
Ca mîna Belisei s-accepte.

BELISA
Aşa este drept. Să mă ierte
Eliso că l-am necăjit,
Tu, Celia, reaua-mi purtare.
Doar el, Felisardo, el care
Îşi vede azi visu-mplinit,
El nu-şi va aduce aminte.
Si dacă va fi nevoit
Cumva ca să stea la-nchisoare
Aş vrea, să-l ajut ; îi voi pune
Averea ce-o am, la-ndemînă.

PORTĂRELUL

Rănitu-n duel vă pot spune
Că s-a întremat pînă-acuma ;
Rămîne-aşadar să-şi dea mîna
Cei doi.

FELISARDO
Hai, Tiberio, du-te
Şintreabă-1, nu vrea să cunune?

TIBERIO
Eu, unul, pe Flora şi bunul
Carrillo am să-i cunun.

LISARDA
Fiindcă-s tot văduvă, spun
Acum, c-am contribuit
Şi eu ca această poveste
Să aibă-un sfîrşit fericit.

BELISA
Mă las de ciudatele mele
Purtări, preacinstită-adunare,
Şi cer tuturora iertare.

Sfîrşitul comediei *Mofturile Belisei.*